

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr

Y-tunnus: 2864471-3

01.01.2023 - 31.12.2023

Tämä tilinpäätös on säilytettävä 31.12.2033 asti

Tilinpäätös tilikaudelta 01.01.2023 - 31.12.2023

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	2
Toimintakertomus	3
Korkeasaaren vuosi.....	3
Korkeasaaren tehtävä.....	4
Parempi maailma villieläimille.....	4
Toimintaamme ohjaavat arvot	4
Suojelu on yhteistyötä	5
Tutkimme ja kehitämme	16
Suomen paras vapaa-ajan kohde	19
Rakentaminen ja ympäristö.....	26
Hallinto ja henkilöstö.....	29
Tase.....	33
Tuloslaskelma	35
Tilinpäätöksen liitetiedot.....	36
Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	42
Tilinpäätösmerkintä.....	43
Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	44

Tilinpäätös on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä.

Tilikauden tositeaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt.

Tilinpäätöksen laati:

Helsingin kaupunki, Taloushallintopalvelut TALPA

Osoite: PL 1000, 00811 Helsinki

Y-tunnus: 2864471-3

Kotipaikka: Helsinki

Toimintakertomus

Korkeasaaren vuosi

Korkeasaari emännöi ensimmäistä kertaa Euroopan eläintarha- ja akvaariojärjestön (EAZA) vuosikonferenssin Helsingissä. Tapahtumassa oli kaikkiaan lähes 900 osallistujaa 70 eri maasta. Moni oli Suomessa ensimmäistä kertaa ja ensivaikutelma oli ilmeisen positiivinen. Kongressin järjestelyt, Helsinki sekä Korkeasaaren eläintarha ja sen työntekijät saivat paljon kiitosta. Ulkomaisille vierailijoille Korkeasaari on poikkeuksellinen luonnonmukaisen saariympäristönsä ansiosta. Väljät eläinten tilat ja erityisesti hienot kalliit keräsivät ihastelua.

Korkeasaari-sarjan toinen tuotantokausi esitettiin syksyllä Nelosella parhaaseen katselu aikaan. Tämäkin kausi keräsi paljon kiinnostuneita katsojia sekä kiitoksia. Korkeasaaren toiminnan moninaisuus välittyy tv-sarjassa eri tavalla kuin vierailulla eläintarhassa. Ohjelman kautta katsojat pääsevät kurkistamaan kulissien taakse ja näkevät monipuolisen eläinten hyväksi tehtävän työn.

Villieläinsairaalaassa järjestettiin kesän ajan puhelinpalvelu, josta ohjattiin tehtäviä pelastuslaitoksen eläinpelastusyksikölle ja annettiin neuvontaa valtakunnallisesti. Puheluita tuli kaikkiaan noin 3 500, joten tällaiselle palvelulle oli ilmeinen kysyntä.

Vuoteen mahtui monta ilahduttavaa eläinuutista. Tavallisuudesta poikkeava oli persianlammaskaritsojen pulloruokinta ja kasvu pikkuvuohien laumassa emon menehdyttyä. Myskihärkä sai kilin hieman yllättäen, koska Korkeasaareen muuttanut naaras oli jo tullessaan tiine. Tiikerit saivat lisätilaa, kun kissalaakson tarhat yhdistettiin tiikerisillalla. Uusi kulkureitti vaikuttaa olevan kissoille mieluisa.

Suojeluhankkeille lahjoitettiin lähes 170 000 euroa. Suurin keräystapahtuma oli jälleen Kissojen Yö, jonka tuotto käytettiin tällä kertaa manulin suojeluun. Suojelulahjoituksia varmasti vauhditti hurmaava manulinpentu. Rahan lahjoittamisen lisäksi Korkeasaari osallistuu suojelutyön toteutukseen. Kuluneena vuonna Korkeasaarella kuoriutunut partakorppikotka palasi jälleen luontoon, tällä kertaa Espanjaan. Saimaanorpan suojeluhankkeessa Korkeasaaren eläinlääkäri on toiminut asiantuntijana ja useampi työntekijä on käynyt kolaamassa lumipesiä.

Korkeasaarella on tehty paljon työtä vastuullisuuden hyväksi. Hiilineutraali Korkeasaari -hankkeessa toteutettiin energiantehokkuutta parantavia investointeja. Osoituksena todennetusta vastuullisesta toiminnasta Korkeasaarelle myönnettiin Sustainable Travel Finland -merkki.

Korkeasaari arvioitiin jälleen erinomaiseksi vierailukohteeksi Taloustutkimuksen kyselyssä ja maineeltaan mainioksi Luottamus & Maine tutkimuksessa. Vuoden aikana Korkeasaarella vieraili noin 490 000 kävijää.

Sanna Hellström
Korkeasaaren eläintarhan säätien toimitusjohtaja

Korkeasaaren tehtävä

Säätiön tarkoituksena on osana Helsingin kaupunkikonsernia ylläpitää eläintarhaa ja edistää osaltaan Helsingin kaupungin vetovoimaisuutta sekä kaupunkilaisten virkistätymismahdollisuuksia. Säätiö suojelee uhanalaisia eläimiä ja niiden elinympäristöjä.

Parempi maailma villieläimille

Välittämällä

- **Eläimistämme** – Jokaisella eläimellä on hyvä elämä Korkeasaarella.
- **Työntekijöistämme** – Meillä on Suomen paras työpaikka ja alamme parhaat asiantuntijat.
- **Ympäristöstämme** – Oma toimintamme on ekologisesti kestävää eikä kuormita ympäristöä.

Suojelemalla

- **Korkeasaarella** – Suojelemme eläinlajeja kasvattamalla niitä Korkeasaarella ja ylläpitämällä Villieläinsairaala.
- **Luonnossa** – Osallistumme eläinlajien suojeluun niiden elinalueilla osana eläintarhojen ja suojelujärjestöjen verkostoa.
- **Tutkien** – Teemme eläinten hyvinvointia, lajiensuojelua ja eläintarhakokemusta edistävää tutkimusta.

Innostamalla

- **Vierailemaan** – Korkeasaari on Suomen johtava vapaa-ajankohde, jossa viihtyy kaikkina vuodenaikoina.
- **Oppimaan** – Teemme luonnon monimuotoisuuden ymmärrettäväksi ja kerromme villieläinten vähenemisen syistä.
- **Osallistumaan** – Kannustamme vierailijoitamme toimimaan luonnon hyväksi.

Toimintamme ohjaavat arvot

Eläinten hyvinvointi: Eläinten hyvinvointi on toiminnan eettinen perusta. Kohtelemme jokaista eläintä yksilönä. Huolehdimme siitä, että tunnemme hoidossamme olevien lajien tarpeet. Emme ainoastaan turvaa eläinten perustarpeita ja ehkäise negatiivisia kokemuksia (nälkä, kipu, kylmä, kuuma, stressi), vaan aktiivisesti edistämme positiivisia kokemuksia – *elämisen arvoinen elämä*.

Asiakslähtöisyys: Mahdollisuutemme on tuottaa iloa, oppia ja elämyksiä. Asiakslähtöisyys tarkoittaa uteliasta suhtautumista ympäristöön ja sieltä saatuun palautteeseen ja ideoihin. Kaikki työntekijämme ovat arvostavat asiakkaitamme ja ovat valmiita auttamaan.

Ekologisuus: Elämme kuten opetamme eli oma toimintamme on ekologisesti kestävä. Teemme työtä lajien suojelun hyväksi ja pyrimme vaikuttamaan asiakkaiden ympäristömyönteisyyden herättämiseksi ja kasvattamiseksi. Käytämme resursseja vastuullisesti ja pitkäjänteisesti.

Avoimuus: Viestimme toiminnastamme avoimesti sekä Korkeasaaren sisällä että laajasti yleisölle. Kaiken toimintamme voi kertoa julkisesti.

Oikeudenmukaisuus: Kohtelemme kaikkia vierailijoita ja työntekijöitä yhdenvertaisesti ja arvostaen.

Taloudellisuus: Etsimme uudenlaisia tapoja toimia tehokkaasti ja käytämme resursseja harkiten.

Suojelu on yhteistyötä

Eläintarhat osana suojeluverkostoa

Hoidamme Korkeasaassa uhanalaisia eläimiä yhdessä muiden suojeluun osallistuvien eläintarhojen kanssa lajien säilymisen turvaamiseksi, sekä osallistumme eri puolilla maailmaa tapahtuvaan suojeluun ja eläinten luontoonpalautushankkeisiin. Teemme eläinten hyvinvointia ja lajiensuojelua edistävää tutkimusta, ylläpidämme Villieläinsairaala, kannustamme vierailijoitamme toimimaan luonnon hyväksi ja kerromme eläintarhassa luonnon monimuotoisuuden tärkeydestä.

Korkeasaari on Euroopan eläintarha- ja akvaariojärjestön (EAZA), Maailman eläintarha- ja akvaariojärjestön (WAZA) jäsen. Tämän lisäksi Korkeasaaren eläintarha kuuluu Kansainväliseen luonnonsuojeluliittoon (IUCN) ja on yksi sen Suomen komitean jäsenistä. Yhteistyötä tehdään EAZA:n eri asiantuntijarooleissa ja lajikomiteoissa, sekä kansallisesti. EAZA auditoi jäsentarhansa säännöllisesti ja Korkeasaaren edustajat osallistuivat tänä vuonna kahden EAZA-tarhan arviointikäynteihin.

Vastuutehtävissämme autamme lajien suojelussa esimerkiksi luontoonpalautushankkeiden suunnittelussa ja totutustarhojen rakentamisessa, lajien geneettisen monimuotoisuuden säilymisessä eläintarhaeläimissä sekä tiedon jakamisessa niin eläintarhoissa kuin lajien luontaisilla elinalueilla paikallisille ihmisille.

Korkeasaaren lajisto

Vuoden 2023 lopussa Korkeasaassa tarhattuja lajeja oli 157. Näistä 44 lajia kuuluu EEP-ohjelmaan ja IUCN:n luokittelussa 55 lajia on uhanalaisia (NT, VU, EN, CR). Eläimet lasketaan ja lajisto arvioidaan vuosittain ja sähköistä eläintietokantaa (ZIMS) päivitetään jatkuvasti.

Lajiryhmä	lajimäärä	% lajistosta
Nisäkkäät	47	30 %
Selkärangattomat	34	22 %
Matelijat	24	15 %
Linnut	18	11 %
Sammakkoeläimet	11	7 %
Kalat	23	15 %
Yhteensä	157	

Uhanalaisuusluokitus	lajeja	% kaikista	% luokitelluista
LC	61	39 %	53 %
NT	14	9 %	12 %
VU	17	11 %	15 %
EN	13	8 %	11 %
CR	10	6 %	9 %
RE*	1	1 %	1 %
Tieto puuttuu	41	23 %	

* = Regionally Extinct, paikallisesti hävinnyt laji Suomessa (vesikko)

Eläinten elämään Korkeasaarissa mahtui monenlaisia tilanteita vuoden 2023 aikana. Alkuvuodesta menetimme yllättäen urostiikerinpennun äkilliseen sairastumisen takia ja emo jatkoi kahden naaraspennun hoitamista. Toinen yllättävä tilanne oli brasiliansateenkaariboan poistuminen uudesta terraariostaan. Käärmettä ei ikävä kyllä ole etsinnöistä huolimatta löydetty.

Illoisempia tunteita koettiin eläinten lisääntymisten onnistuessa. Hienoja hetkiä Africasiassa oli nuoren lyhytkorvakuonokasparin ensimmäisten poikasen syntymä sekä kyläkutojien taidokkaasti kutomiin pesiin kuoriutuneet poikaset. Uusia poikasia syntyi myös myskihärille, partakorppikotkille, kuhertajagaselleille, visenteille, metsäpeuroille, manuleille ja suokukoille. Partakorppikotkan poikanen siirrettiin luontoon Andalusiaan Espanjaan kesäkuussa. Persianlampaat lisääntyivät ensimmäistä kertaa ja saivat kaksi karitsaa. Karitsat menettivät emonsa pian syntymän jälkeen, mutta kasvoivat ihmisten hoidossa ja afrikkalaisten pikkuvuohien seurassa. Pulloruokintaa tehdään vain lajin suojelun niin vaatiessa ja suojelukoordinaattorin antamien ohjeiden mukaisesti.

Lähetimme 71 eläintä toisiin eläintarhoihin. Suomen sisällä eläimiä siirtyi Ähtärin ja Ranuan eläinpuistoihin sekä Särkänniemen akvaarioon Tampereella. Euroopassa Viroon, Ruotsiin, Tanskaan, Irlantiin, Ranskaan, Slovakiaan, Espanjaa, Saksaan ja Belgiaan sekä Sveitsiin. Toinen nuoremmista aasianleijonanaaraista siirrettiin lisääntymään takaisin synnyintarhaansa Irlantiin, jolloin meille jääneet kolme leijonaa voitiin yhdistää yhdeksi laumaksi. Milutarha tyhjeni, kun neljä eläintä lähetettiin Tanskaan. Päätös siirrosta perustui peuraeläinten lajistosuunnitelmaan, jossa tavoitteena on saada lisää tarhatilaa uhanalaisille peuraeläimille.

Tuonteja tapahtui vähemmän (14 eläintä + sirkat), mutta ne olivat sitäkin merkittävimpiä lajien suojelun kannalta. Geneettisesti arvokas amurinleopardinaaras siirrettiin Ruotsista yrittämään lisääntymistä Korkeasaaren uroksen kanssa. Maaliskuussa saimme Ähtäristä luonnossa syntyneen metsäpeurahirvaan laumaamme lisääntymään vaadinten kanssa syksyn rykimässä ja siten parantamaan lajin tarhakannan geneettistä monimuotoisuutta. Myskihärkälaumaan saapui keväällä toinen naaras Berliinin eläintarhasta. Nuori ahmauros tuotiin Belgiasta naarasahmamme kanssa lisääntymään. Lisäksi tuotiin pikkuapinoita, heinäsiirkoja, soutpansberginvyöliisko ja lyhytkorvakuonokasuros trooppisiin taloihin sekä aavikkokettu-uros Hämärätaloon.

Suojelun vastuuroolit

Sanna Hellström, toimitusjohtaja

- EAZA valtuuston jäsen, Suomen edustaja

- EAZA hallituksen (Executive Committee) sekä kansallisten eläintarhayhdistysten komitean (National Association Committee) jäsen
- EAZA viestintäkomitean (Communication Committee) puheenjohtaja
- EAZA eläinlääkintäkomitean (Veterinary Committee) lainsäädäntöryhmän jäsen
- WAZA valtuuston jäsen, Euroopan edustaja
- WAZA viestintäkomitean (Communication Committee) puheenjohtaja
- IUCN Suomen komitean jäsen
- IUCN suojelusuunnittelun asiantuntijaryhmän (Conservation Planning Specialist Group) jäsen

Nina Trontti, eläinten hoidon ja suojelun johtaja

- EAZA markhoreiden lajikoordinaattori (EEP coordinator)
- EAZA vuohieläinryhmän (Caprinae TAG) ympäristökasvatusjäsen
- EAZA lajikomiteoiden jäsen: amurintiikeri, amurinleopardi, aasianleijona, manuli, myskihärkä, kulaani

Hanna-Maija Lahtinen, kuraattori

- EAZA metsäpeurojen lajikoordinaattori (EEP coordinator)
- EAZA eläinten hyvinvointi -työryhmän (Animal Welfare Group) jäsen
- EAZA lajikomiteoiden jäsen: saukko, lumileopardi ja ahma

Ville Vepsäläinen, kuraattori

- EAZA tunturipöllöjen lajikoordinaattori (EEP coordinator)
- Maa- ja metsätalousministeriön vieraslajiasioiden neuvottelukunnan jäsen
- Maa- ja metsätalousministeriön seura- ja harraste-eläinten työryhmän jäsen
- Helsingin kaupungin kaupunkieläimet -ryhmän jäsen

Ulla Tuomainen, kuraattori

- EAZA lajikomitean jäsen: persianlammas

Sanna Sainmaa, eläinlääkäri

- EAZA metsäpeurojen eläinlääkäriasiantuntija
- WWF:n öljyntorjuntaryhmän vastuueläinlääkäri

Marjo Priha, ympäristökasvattaja

- EAZA ympäristökasvatuskomitean (Conservation Education Committee) jäsen
- EAZA lajiensuojelukomitean (Conservation Committee) yhteyshenkilö ympäristökasvatusasioissa

EAZA:n vuosikonferenssi 2023

Euroopan eläintarha- ja akvaariojärjestö EAZA:n vuosikonferenssi järjestettiin Korkeasaaren emännöimänä Helsingissä 12.-16.9.2023. Vuosikonferenssi on Euroopan suurin eläintarha-alan kokoontuminen, joka kokosi alan asiantuntijat ensi kertaa Suomeen. Konferenssin päänäyttämönä toimi Marina Congress Center Katajanokalla.

Konferenssiin osallistui 887 asiantuntijaa 70 maasta 372 eläintarhan ja muun suojelutoimijan edustajina. Osallistujien pääjoukko koostui eläintarhojen johtajista ja kuraattoreista, mutta mukana oli myös eläinlääkäreitä, ympäristökasvattajia, eläintenhoitajia ja muita eläintarhatyöntekijöitä. Lisäksi paikalla oli suojelujärjestöjen edustajia, tutkijoita ja muita eläinalan ammattilaisia.

Ohjelmassa oli yksi EAZA-akatemian kurssi, 5 pääluentoa, 10 teemaluentoa, 11 työpajaa sekä peräti 100 kokousta. Suurin osa kokouksista käsitteli eri lajiryhmien ajankohtaisia kuulumisia. Pääluennot striimattiin EAZA:n Facebook-sivulla. Yksi viikon odotetuimmista ohjelmista oli yhden illan kestänyt eläintarhavierailu. Konferenssivieraat kuljetettiin Kauppatorilta vesibusseilla Korkeasaareen, jossa he pääsivät tutustumaan erilaisiin työtiloihin, toimintatapoihin ja suojeluhankkeisiin, joita oli esittelemässä suuri joukko Korkeasaaren työntekijöitä. Konferenssin päätöspäivän gaala vietettiin Vanhassa Satamassa.

Monelle eläintarhan edustajalle vierailu Suomeen on ensimmäinen, joten tavoitteena on tutustuttaa vierailijoita maamme kulttuuriin ja nostaa tapahtuman järjestäminen uudelle ekologiselle tasolle. Konferenssiohjelma siirrettiin mobiiliin, materiaalit olivat ensisijaisesti kierrätettyjä tai vuokrattuja ja ruokalistalla on kasvituotteiden lisäksi vain kalaa ja riistaa. Korkeasaarta keuhuttiin vuolaasti kautta linjan hyvin sujuneista konferenssijärjestelyistä.

Varainhankintaa suojeluhankkeille

Osallistumme eläinlajien suojeluun luonnossa osana eläintarhojen ja suojelujärjestöjen verkostoa. Jaamme vuoden 2023 aikana kerätyistä varoista tukia kahdeksalle eri suojeluhankkeelle sekä Ukrainan eläintarhoille yhteensä noin 94 000 euron edestä. Amurin kissapetojen suojelutyössä keskitymme amurinleopardin ja amurintiikerin geneettiseen tutkimukseen. Tutkimustyötä tuetaan reilulla 77 000 eurolla. Tämän lisäksi Korkeasaaren Villieläinsairaallalle lahjoituksina kohdistuneet vajaat 56 000 euroa ohjaamme luonnonvaraisten loukkaantuneiden eläinten hoitamiseksi.

Keräsimme vuoden mittaan varoja eläintarhan alueelle sijoittuvien kiinteiden keräyslippaiden, tapahtumissa pyöritetyn onnenpyörän, digitaalisen varainkeruutyökalujen, tililahjoitusten ja yritys yhteistyön kautta. Tämän lisäksi ohjasimme omista toimintatuotoista varoja suojelutyöhön. Varainhankinnan tuotot jakautuivat seuraavasti: yritys yhteistyö 35 %, yksittäiset lahjoitukset 33 % sekä omien suojelutapahtumien lipunmyynnistä ja tuotemyynnistä ohjattavat tuotot 32 %.

Välitämme keräysvarat täysimääräisinä suojelutyötä tekeville kumppanijärjestöille. Katamme rahankeräyksestä aiheutuvat kulut eläintarhan toimintamenoista. Tukisummat määräytyivät pitkälti lahjoittajien valitsemien keräyskohteiden mukaan. Lahjoitukset, joita ei ollut osoitettu määrätyille kohteille, kohdistimme harkinnanvaraisesti sellaisille hankkeille, joissa tuen tarve oli perusteltu. Tällaisia kohteita olivat vuonna 2023 villikamelin ja partakorppikotkan suojeluprojektit.

Teimme vuoden aikana useampia kertaluonteisia avustuksia osana kansainvälistä kumppaniverkostoamme yhteensä 11 000 euron edestä. Muistimme 40-vuotiasta Ranuan eläinpuistoa tekemällä lahjoituksen jääkarhujen suojelutyötä tekeväälle Polar Bear Internationalille. 50-vuotta täyttäneellä Ähtärin eläinpuistoa muistimme tukemalla heidän edistämään luonnon monimuotoisuuden suojelua. International Takhi Group haastoi kaikki mongolianvillihevosen suojeluohjelmaan lukeutuvat eläintarhat lahjoittamaan luonnossa tehtävään suojelutyöhön "Horsepower for the Wild Horse" -kampanjallaan. Korkeasaaren tuki kohdistetaan kenttämekaanikon koulutukseen. Tuimme aasianleijonan suojeluohjelmaa rahoittamalla sukusolujen keruuta ja eläintarhakannan geneettistä tutkimusta. Ohjasimme työntekijöidemme asiantuntijaluentopalkkiota persianlampaan suojelutyötä edistävään tutkimukseen.

Edellytämme, että tukeamme saavat suojeluhankekumppanit toimivat vastuullisesti huomioiden suojelutoimien luontovaikutukset, sosiaalisen vastuullisuuden sekä yhteistyön paikallisten päättäjien kanssa. Seuraamme kumppanien toimintaa verkostoitumalla vastuutahojen kanssa henkilökohtaisesti, raportoinnilla ja kohdevierailuilla.

Vuoden lopussa Vastuullinen lahjoittaminen ry (VaLa) hyväksyi Korkeasaaren eläintarhan säätiön sen jäseneksi. VaLan missiona on määritellä ja edistää hyvän hallinnon ja hyvän varainhankinnan periaatteita suomalaisessa yhteiskunnassa sekä auttaa jäsenjärjestöjään oppimaan yhdessä osana kansainvälistä verkostoa.

Kotimaiset suojeluhankkeet

Metsäpeurat

Korkeasaari osallistui Metsähallituksen koordinoimaan seitsenvuotiseen metsäpeurojen suojelu- ja kannanhoitohankkeeseen, joka päättyi vuonna 2023. MetsäpeuraLIFE-hankkeen tärkein tavoite saavutettiin, eli metsäpeura palautettiin Seitsemisen ja Lauhanvuoren kansallispuistoihin. Metsähallitus on tehnyt hakemuksen hankkeen jatkosta.

Metsäpeuran eläintarhakannan perinnöllisen monimuotoisuuden parantaminen oli yksi hankkeen tavoitteista, sillä se mahdollistaa eläintarhoissa syntyneiden metsäpeurojen käytön luontoonpalautushankkeissa myös tulevaisuudessa. Kevättalvella 2023 Korkeasaaren laumaan saatiin Suomenselällä luonnossa syntynyt metsäpeurahirvas. Vuosina 2019-2021 hirvas oli Lauhanvuoren totutustarhassa lisääntymässä eläintarhoista siirrettyjen vaadinten kanssa. Kahden lisääntymiskauden jälkeen hirvas sijoitettiin Ähtärin eläinpuistoon, jossa syntyneet neljä vasaa ovat sen ensimmäiset jälkeläiset eläintarhakannassa. Lajikoordinaattori valitsi sen Korkeasaaren metsäpeuralauman uudeksi hirvaaksi rauhallisen luonteen ja arvokkaan geeniperimän vuoksi. Hirvas on tullut hyvin toimeen uudessa ympäristössään ja uuden laumansa kanssa.

Korkeasaareen valmistui kesällä MetsäpeuraLIFE-hankkeesta ja metsäpeurasta lajina kertova infopiste. Infot on suunnattu eläintarhan eri-ikäisille vierailijoille, niissä on tehtäviä ja tietoa helppolukuisessa muodossa. Sisällöt työstettiin Korkeasaareessa ja niitä on mahdollista hyödyntää myös muissa hankkeeseen osallistuneissa eläintarhoissa. Infopisteellä on lisäksi aikuisen metsäpeurahirvaan pudottamat sarvet, joiden kanssa vierailijat voivat ottaa kuvia. Korkeasaareen valmistui kesän aikana myös varatarha, joka auttaa metsäpeurojen erottelussa ennen siirtoa ja rykimäaikaan.

Kesäkuussa Ähtärissä pidetyssä hankkeen loppuseminaarissa **Nina Trontti** piti esityksen eläintarhojen roolista MetsäpeuraLIFE-hankkeessa. Syyskuussa Helsingissä EAZA:n vuosikokouksessa metsäpeurojen asiantuntijaeläinlääkäri **Sanna Sainmaa** ja ravintotutkimuksen tekijä **Aino Pietikäinen** esittelivät metsäpeurojen ravinnosta ja ruokinnasta tehtyä tutkimusta peuraeläinten kokouksessa. Aloitimme tiiviimmän yhteistyön kanadalaisen Jasperin kansallispuiston karibujen suojeluhankkeen kanssa ja arvioimme heidän suunnittelemansa karibujen lisääntymiskeskukseen pohjapiirustuksia ja eläinten hoidon suunnitelmia.

Saimaannorpat

Saimaannorppaa on suojeltu pitkäjänteisesti ja niitä elää Saimaalla noin 480. Laji on edelleen erittäin uhanalainen ja sen kanta hyvin haavoittuva. Ihminen on norpan suurin uhka, mutta myös mahdollisuus. Metsähallituksen vetämä Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanke (2020–2025) turvaa norppien suojelua. Tavoitteena on ehkäistä ja vähentää ilmastonmuutoksen, kalastuksen, ihmislähtöisen häiriön ja kannan pienuuden aiheuttamia ongelmia saimaannorppakannalle.

Osana Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanketta Korkeasaaren eläinlääkäri **Sanna Sainmaa** on jatkanut työtä Saimaannorppien terveys- ja hyvinvointikäsikirjan kehittämisessä yhteistyössä Metsähallituksen asiantuntijoiden kanssa. Käsikirjan tavoitteena on ollut kuvata parhaat käytännöt apua tarvitsevien saimaannorppien kuntoutuksessa ja muussa käsittelyssä niin, että ne edistävät saimaannorpan suojelua eivätkä aiheuta riskejä populaatiotasolla. Tämän pohjalta em. tahot ovat järjestäneet toisen koulutuspäivän Savonlinnassa aiheen tiimoilta paikallisille eläinlääkäreille. Lisäksi Korkeasaaren eläinlääkäri on ollut mukana hankkeen tiimoilta Saimaan sisällä tehdyissä saimaannorppien siirroissa.

Saimaannorppaemot synnyttävät kuuttinsa rantakinokseen tekemäänsä pesään helmi-maaliskuun vaihteessa. Huonoina lumivuosina jopa 90 % saimaannorppakuuteista on syntynyt ihmisen kasaamiin kinoksiin ja apukinosten kolaamisesta on tullut jokavuotinen tehtävä, sillä talvet ovat lumitilanteen puolesta epävarmempia. Tammikuun 2023 lopulla Korkeasaaresta lähti kolaustöihin kuuden hengen tiimi markkinoinnin ja asiakaspalvelun sekä kiinteistön- ja ympäristöhuollon toiminnoista. Korkeasaaren työntekijät viettivät yhden päivän Pihlajaveden jäillä Metsähallituksen erityisasiantuntijoiden kanssa ja kolasivat viisi apukinosta.

Lisäksi Korkeasaari on osallistunut vuodesta 2020 saimaannorpan suojeluun tukemalla Suomen luonnonsuojeluliiton Saimaalla tekemää saimaannorpan suojelutyöhön, kuten norppaturvallisten kalanpyydysten käytön edistämiseen ja apukinosten kolauksessa tarvittavien pelastuspukujen hankintaan.

Villieläinsairaala

Korkeasaaren Villieläinsairaala on Suomen suurin luonnonvaraisten eläinten hoitopaikka sekä potilaiden että eläinlajien määrässä mitattuna. Villieläinsairaala ottaa vastaan kaikkia maamme luonnonvaraisia eläinlajeja. Jokaisen eläinyksilön kohdalla tavoitteena on eläinsuojelulakia noudattaen kuntouttaa se niin, että se voidaan palauttaa takaisin luontoon. Lain mukaan luonnonvaraisten eläinten väliaikainen hoito on sallittua.

Villieläinsairaalan omien eläintenhoitajien lisäksi työvoimaan kuuluu kaksi eläinlääkäriä sekä kuraattori, jotka varsinkin kiireisimpään kesäaikaan käyvät Villieläinsairaalassa vähintään kerran päivässä. Vuonna 2023 eläinlääkärien avustaja toimi myös Villieläinsairaalan vastaavana eläintenhoitajana, tehtävänään kehittää ja koordinoita työtä. Kesäkaudella 2023 Villieläinsairaalassa työskenteli ensi kertaa myös puhdistustyöntekijä sekä kolme puhelinpalvelijaa. Kesäkaudella apuna oli useita vapaaehtoisia, joiden pääasiallinen tehtävä oli tervapääskyn poikasten ruokinta eläintenhoitajien ohjeistamana.

Puhelinpalvelijat hoitivat toukokuulta elokuulle villieläinten hätänumeroa, jossa neuvottiin loukkaantuneisiin ja avun tarpeessa oleviin luonnonvaraisiin eläimiin liittyvissä asioissa. Helsingin alueen eläinpelastustehtäviä välitettiin tarvittaessa Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen eläinpelastusyksikölle ja sen kanssa yhteistyössä toimiville vapaapalokunnille. Eläinpelastusyksikkö muutti toimintaansa huhtikuussa 2022 siten, että se ei tarjonnut helsinkiläisille enää 24/7-puhelinpalvelua, mutta Villieläinsairaalan järjestämän puhelinpalvelun myötä eläinpelastusyksikkö jatkoi vuonna 2023 apua tarvitsevien eläinten kuljetusta Villieläinsairaalaan.

Vuonna 2023 Villieläinsairaalassa oli hoidossa 1386 eläinyksilöä, joista 10 oli tullut hoitoon vuoden 2022 puolella. Potilaista n. 76 % oli lintuja ja n. 24 % nisäkkäitä. Lisäksi hoitoon tuotiin kaksi matelijaa (rantakäärme ja sisilisko) ja yksi sammakkoeläin (rupikonna). Potilasmäärä oli lähes sama kuin vuonna 2022, jolloin hoidossa oli 1380 eläintä, mutta huomattavasti pienempi kuin ennätysvuonna 2020, jolloin hoidossa oli n. 1700 eläintä. Puhelinpalvelijat vastasivat n. 3500 puheluuun toukokuun puolivälin ja elokuun lopun välisenä aikana. Puheluista 53 % tuli Helsingistä, 73 % pääkaupunkiseudulta yhteensä ja 27 % muualta Suomesta.

Valtaosa eläimistä tuodaan hoitoon pääkaupunkiseudulta, ja urbaanissa ympäristössä avuntarve johtuu usein ihmisen toiminnasta, joko suoraan, esimerkiksi törmäyksestä autoon tai ikkunaan, tai välillisesti, kuten vapaana kulkevan kissan tai koiran puremasta. Potilaat ovat usein huonokuntoisia, esimerkiksi monilla hoitoon tuoduilla linnuilla on siipi tai jalka poikki. Täysikasvuisten eläinten lisäksi hoitoon tuodaan paljon eläinten poikasia, jotka jostain syystä ovat jääneet orvoiksi. Myös haitallisia vieraslajeja (kani, minkki, supikoira) otetaan vastaan, mutta ne lopetetaan heti, sillä vieraslajeja koskeva lainsäädäntö kieltää niiden päästämisen luontoon.

Hoitoon toimitetuista eläimistä 713 yksilöä (51,4 % kaikista) oli niin huonossa kunnossa, että ne jouduttiin lopettamaan heti sisäänottotarkastuksen yhteydessä tai seuraavan puolentoista vuorokauden sisällä, tai ne kuolivat ensimmäisen puolentoista vuorokauden aikana. Luku sisältää myös haitallisten vieraslajien yksilöt (5) ja jo matkalla Villieläinsairaalaan kuolleet yksilöt (52).

Pidempiaikaiseen hoitoon päätyneistä 673 yksilöstä 449 kuntoutui niin hyvin, että ne pystyttiin palauttamaan luontoon. Hoidetuista eläimistä siis 66,7 % sai uuden mahdollisuuden Villieläinsairaalan ansiosta, mikä on erittäin hyvä tulos, ja parannusta vuoteen 2022, jolloin vastaava osuus oli 59,2 %.

Edellisvuosien tapaan yhteistyötä tehtiin Pääkaupunkiseudun Eläinsuojeluyhdistyksen (Pk-esy) kanssa, joiden hoitoringin hoitajilla on vuosittain yhtä paljon, tai enemmän, eläimiä hoidossa kuin Villieläinsairaalassa. Pk-esy:n hoitoon siirtyi Villieläinsairaalaan etenkin oravia ja rusakoita, ja myös pieniä linnunpoikasia. Pk-esy:ltä Villieläinsairaalaan tuli kymmenkunta eläintä.

Linnuista runsaslukuisin oli kalalokki (170 yksilöä), ja seuraavaksi runsaslukuisin tervapääsky (103 yksilöä). Nisäkkäistä eniten hoitoon päätyi oravia (133 yksilöä) ja siilejä (91 yksilöä). Harmaahylkeitä oli hoidossa 11 yksilöä, joista kevään aikana tulleet yhdeksän kuuttia saatiin kaikki vapautettua takaisin luontoon. Elokuussa tulleista hylkeistä toinen menehtyi matkalla ja toinen jouduttiin huonon kunnan vuoksi lopettamaan. Harvinaisin hoidokki oli marraskuussa Keski-Suomesta jatkohoitoon päätynyt nuori suula, joka luontoon palautuksen myötä on kautta aikojen toinen rengastettu yksilö Suomessa. Harvemmin hoitoon päätyvistä lajeista mainittakoon myös alli, pilkkasiipi, kuikka, kaksi kaakkuria, hiirihaukka, hömötiainen, kehrääjä, pikkulepinkäinen, valkoselkätikka, suopöllö ja kaksi isoviikisiippaa.

Tammikuussa 2021 Suomeen rantautunutta lintuinfluenssaa (herkästi tarttuvat ja tappavat muodot H5N1 ja H5N8) on yhä luonnonlinnuissa, ja edellisvuosien tapaan lintuinfluenssa vaikutti paljon Villieläinsairaalan hoitokäytäntöihin (suojaus ja muut varotoimenpiteet), kuten myös vähentää tiettyjen lajien (hanhet, joutsenet, lokit) mahdollisuuksia toipua luontoonpalautuskuntoisiksi. Muitakin tauteja on huomioitava hygienia- ja hoitokäytännöissä, esim. oravissa esiintyvä kryptosporidioosi sekä mm. siilien salmonella.

Luonnonvaraisten eläinten hoidon ja neuvoja kaipaavien ihmisten opastuksen rinnalla Villieläinsairaalla on aktiivinen rooli myös suojele- ja tutkimustyössä. Vuonna 2023 Villieläinsairaalla kerättiin aineistoa mm. eläinten stressitutkimukseen ja borreliatutkimukseen. Korkeasaari oli mukana WWF:n organisoimissa öljyntorjuntaharjoituksissa sekä keväällä että syksyllä. Villieläinsairaalan hoitotyössä kerättyä tietoa ja kokemusta hyödynnetään öljyntorjuntaan osallistuvien vapaaehtoisten koulutuksessa, ja osa harjoituksista pidettiin Villieläinsairaalla. Edellisvuosien tapaan Korkeasaaren eläinlääkäri Sanna Sainmaa piti eläinlääketieteen opiskelijoille keväällä erittäin suosittua kurssia eläintarhaeläinten ja luonnonvaraisten eläinten hoidosta.

Kymmenen runsaslukuisinta lintulajia vuonna 2023:

1. kalalokki 170 (luontoon 27 %)
2. tervapääsky 103 (luontoon 55 %)
3. sinisorsa 66 (luontoon 52 %)

4. varpunen 51 (luontoon 33 %)
5. varis 41 (luontoon 12 %)
6. valkuposkihanhi 38 (luontoon 13 %)
7. sepelkyyhky 38 (luontoon 47 %)
8. käpytikka 38 (luontoon 45 %)
8. mustarastas 35 (luontoon 34 %)
9. talitiainen 28 (luontoon tai muualle hoitoon 25 %)
10. harakka 25 (luontoon 54 %)

Viisi runsaslukuisinta nisäkäslajia vuonna 2023:

1. orava 132 (luontoon tai muualle hoitoon 35 %)
2. siili 91 (luontoon 53 %)
3. rusakko 45 (luontoon tai muualle hoitoon 22 %)
4. pohjanlepakko 13 (luontoon 54 %)
5. harmaahylje 11 (luontoon 82 %)

Kansainväliset suojeluhankkeet

Manulit

Manuli on vähemmän tunnettu kissaeläin, jolla on käynnissä arvokkaita suojeluprojekteja. Vuonna 2023 pystyimme vierailijoidemme avulla ohjaamaan merkittävän tuen manuleille. Niiden määrä luonnossa vähenee, vaikka laji luokitellaan elinvoimaiseksi. Elinalueita pirstoutuu ja häviää ihmisen toiminnan sekä ilmastonmuutoksen vuoksi. Saaliseläinten myrkytykset, ravinnon väheneminen, metsästys turkin vuoksi ja vapaana liikkuvat koirat ovat uhkia manulille.

Hanketuki käytetään Pallas's Cat International Conservation Alliancen eli PICA:n kenttätutkimus- ja suojelutyöhön. Manuli on melko huonosti tunnettu, joten kenttäprojekteissa kartoitetaan lajin elinalueita, tutkitaan uhkia ja osallistetaan paikallisia suojelutoimiin. Vuoden 2024 projektit tulevat keskittymään Mongoliaan, Kirgisiaan ja Turkmenistaniin. Hanketta hallinnoi Royal Zoological Society of Scotland.

Vuoden 2023 tukemme ansiosta Korkeasaari on nyt yksi PICA:n pääkumppaneista. Olemme tukeneet manuleiden suojelua RZSS:n kautta vuodesta 2014. RZSS vastaa lajin tarha- ja luonnonsuojeluohjelmista ja lajin suojelukoordinaattori David Barclay vieraili Korkeasaarella syyskuussa 2023 EAZA:n vuosikonferenssin yhteydessä.

Lumileopardit

Lumileopardi on tärkeä laji Korkeasaarelle ja eläintarhamme on tunnettu pitkäjänteisestä työstä lajin lisääntymisessä. Lumileopardin kantakirjaa pidettiin Korkeasaaresta käsin vuodesta 1976 yli kolmenkymmenen vuoden ajan ja Helsingissä syntyneet yli 120 lumileopardia ovat osaltaan rikastuttaneet eläintarhakantaa.

Korkeasaari on tukenut kansainvälisen Snow Leopard Trust -järjestön kautta luonnon lumileopardien hyväksi tehtävää työtä vuodesta 2012. Järjestön tavoitteena on tutkia ja ymmärtää paremmin tätä uhanalaista lajia, ja käyttää saatua tietämystä lumileopardin suojeluun yhteistyössä niiden yhteisöiden kanssa, jotka asuvat lajin elinalueella. Snow Leopard Trust toimii Intiassa, Kiinassa, Pakistanissa, Mongoliassa ja Kirgisiassa. Hanketuki käytetään vuonna 2024 käynnistyvään projektiin, jossa tutkitaan miten tautiekologia ja

ilmastonmuutos vaikuttavat lumileopardeihin, paikallisiin yhteisöihin sekä kriittisiin ekosysteemipalveluihin (mm. sato, rehu, puhdas vesi) ja tunnistetaan sopeutumiskeinoja ihmisten, karjan ja villieläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Himalajan vuoristoalueilla elävät lumileopardit vetäytyvät ylemmäs rinteille asutuksen, laidunmaiden ja ilmastonmuutoksen ajamina. Näennäisesti laaja esiintymisalue on todellisuudessa pirstaleinen. Snow Leopard Trustin tekemät GPS-pannoitukset ovat osa maailman pisimpään jatkunutta lumileoparditutkimusta. Tutkimuksen avulla saadaan tietoa lumileopardien käyttämisestä reviireistä ja kulkureiteistä, mistä on suuri hyöty suojelussa.

Korkeasaari on osallistunut tutkimukseen, joka tähtää eläinyksilöiden parempaan tunnistukseen riistakameran kuvista. Korkeasaaren lumileopardit kuuluvat eurooppalaisten eläintarhojen suojeluohjelmaan, jonka tavoitteena on pitää yllä tervettä tarhakantaa siltä varalta, että lajin tilanne luonnossa heikkenee.

Syksyn EAZA-konferenssin yhteydessä Snow Leopard Trustin Jennifer Snell Rullman vieraili Korkeasaarella ja kertoi henkilökunnalle lumileopardin suojelun viimeisimmät kuulumiset. Saimme myös käyttöömmekaksi dokumenttielokuvaa, joita esitimme Lux Korkeasaarella.

Partakorppikotkat

Olemme tukeneet partakorppikotkien suojelua Vulture Conservation Foundationin kautta vuodesta 2015. Järjestö toimii Keski- ja Etelä-Euroopan vuoristoalueilla. Hanketuki ohjataan partakorppikotkien luontoonpalautushankkeen ja lisäännyttämiskeskusten toiminnan tukemiseen.

Partakorppikotkien luontoonpalautus on menestystarina, sillä se on auttanut lajin paluuta Eurooppaan, josta se aikoinaan vainottiin lähes sukupuuttoon. Partakorppikotkia elää nykyisin Etelä-Euroopan vuoristoissa Pyreneillä, Sierra Nevadalla, Alpeilla, Korsikalla ja Kreetalla. Monien populaatioiden perustana ovat eläintarhoista luontoon palautetut linnut. Partakorppikotkakantaa pyritään edelleen vahvistamaan tarhalinnuilla ja lajin elinalueille suunnatuilla suojelutoimilla. Korkeasaari on mukana ylläpitämässä lajin tarhakantaa ja vuonna 2023 Korkeasaaresta palautettiin luontoon taas yksi partakorppikotka, tällä kertaa kohteena oli Espanjan Andalusia.

Andalusia on Iberian niemimaan eteläisin osa, josta partakorppikotkat hävisivät vuonna 1986. Suureen raadonsyöjälintuun kohdistui suoraa vainoa, niitä myrkytettiin laittomasti ja pesimäpaikkoja häirittiin. Nyt käynnissä on lajin palauttaminen entiselle kotiseudulle eläintarhoissa kuoriutuneiden partakorppikotkien avulla. Tällä hetkellä Andalusianssa on hieman yli 40 partakorppikotkaa ja kolmen parin tiedetään pesivän.

Kolmen kuukauden ikäinen Korkeasaaren partakorppikotkanaaras kuljetettiin lentokoneella Malagaan, josta se noudettiin Guadalentinin suojelukeskukseen. Siellä siipisulkiin valkaistiin laikut helpottamaan myöhempää tunnistusta. Korkeasaaren ja tsekkiläisen Chomutovin eläintarhan nuoret partakorppikotkat vietiin yhteiseen keinopesään entisessä kivilouhoksessa sijaitsevalle luontoonpalautuspaikalle. Nuoria partakorppea ruokittiin ilman ihmiskontaktia, kunnes ne nousivat siivilleen. Niitä seurataan gps-lähettimein ja tunnistuksessa apuna käytetään siipisulkien merkkejä.

Korkeasaari ylläpitää lajin tarhakantaa yhdessä muiden suojeluohjelmaan osallistuvien eläintarhojen kanssa. Andalusiaan kuljetettu poikanen on kolmas Korkeasaaresta luontoon palautettu partakorppikotka. Vuonna 2022 kuoriutunut partakorppikotka elää Korsikan vuoristoseuduilla ja vuoden 2013 partakorppikotka liitelee Ranskan Alpeilla.

Madagaskarin metsät ja makit

Osallistumme Suomen luonnonsuojeluliiton hankkeeseen Madagaskarin metsäluonnon suojelemiseksi. Tontolo maitso -hanke toteutetaan Torotorofotsyn suojelualueella itäisellä Madagaskarilla 2021-2024. Monia alueen kosteikoista on muutettu riisiviljelmiksi ja metsiä uhkaa polttopuun ja puuhiilen hankinta asukkaiden energianlähteeksi. Hanke edistää metsien suojelua tukemalla yhteisöiden kestävästä kehitystä ja osallistamalla paikallisia.

Hankkeen tavoitteena on puuston lisääminen maatalousmailla, polttopuuta säästävien hellojen käyttöönotto, ekologisesti kestäviin maatalousmenetelmiin siirtyminen, viljelijäyhdistysten perustaminen ja ympäristötietouden lisääminen. Käytännön toimista vastaa paikallinen yhdistys Mitsinjo.

Hankkeessa kerätään säännöllisesti tietoa eri makilajien populaatioista lajien suojelun perustaksi. Makiseurantoja tehtiin vuoden aikana yhteensä 16 päivän ajan.

Vuoteen 2023 mennessä hankkeessa on jaettu jo 466 polttopuuta ja puuhiiltä säästävää hellaa, mikä on vähentänyt 60 % puuhiilen tarvetta. Hedelmäpuut ovat tehneet hyvää satoa ja lisää taimia jaetaan myös ensi vuonna kaikille halukkaille. Taimitarha työllistää paikallisia ja etenkin naisia, joista monet ovat hankkeen myötä ensimmäisessä työpaikassaan. Taimitarhalla kasvatetaan myös madagaskarilaisia puulajeja metsien ennallistamiseksi. Viljelijäyhdistyksen jäsenet saavat perustetusta siemenpankista lainaksi siemeniä, jotka he palauttavat sadon valmistuttua. Aiemmin kaikilla ei ole ollut rahaa ostaa tarvittavaa määrää viljelykasvien siemeniä oikeaan aikaan. Hanke on muuttanut monien ihmisten elämän ja toimeentulon täysin.

Sammakkoeläimet

Korkeasaari tukee sammakkoeläinten suojelua Suomen luonnonsuojeluliiton kautta osana Madagaskar-hanketta, joka edistää Torotorofotsy-kosteikkoa ympäröivän luonnonsuojelualueen kestävästä kehitystä. Kultamantella on erittäin uhanalainen endeeminen sammakkolaji, jota elää vain muutamalla erittäin pienellä alueella Madagaskarilla.

Kultamantellan elinalue Torotorofotsyn suojelualueella on jo hyvin rajoittunut ja eriytynyt muista kohteista. Sitä uhkaa tiukasta suojelusta huolimatta jalometallien etsintä paikallisten toimesta, rakennusmateriaalien kerääminen ja ympäröivän kosteikkoalueen käytön laajentuminen maatalouden käyttöön myös kultamantellan elinympäristöön eli kosteikkoa ympäröivään metsään.

Villikamelit

Korkeasaari aloitti vuonna 2021 yhteistyön Wild Camel Protection Foundationin (WCPF) kanssa villikamelin suojelemiseksi. Järjestö toimii villikamelin ainutlaatuisella elinalueella Gobin autiomaassa Kiinassa ja Mongoliassa. Äärimmäisen uhanalaisia villikameleita elää luonnossa alle tuhat yksilöä.

Ympäristökasvatustyön lisäksi WCPF ylläpitää kamelien lisääntymiskeskusta Mongoliassa, palauttaa siellä syntyneitä kameleita luontoon, tekee lajin kannanarvioita kameratekniikkaa hyödyntäen, ja ennallistaa eläinten käyttämiä juomapaikkoja sekä alueen kasvustoa. Hanketuki ohjataan satelliittipantoihin, jotka auttavat keräämään tietoja villikameleiden liikkeistä laajoilla suojelualueilla.

Berberiapinat

Korkeasaari on tukenut berberiapinoiden suojelua Barbary Macaque Awareness and Conservation järjestön kautta vuodesta 2016.

Erittäin uhanalaiset berberiapinat elävät Marokon ja Pohjois-Algerian vuoristometsissä sekä Gibraltarilla, jossa niitä arvioidaan olevan noin 8 000–10 000 yksilöä. Berberiapinoita uhkaa elinalueiden tuhoutuminen maanviljelyyn, kestävämmän karjanhoidon ja puuhiiliteollisuuden seurauksena. Laiton lemmikkieläinkauppa on suuri uhka berberiapinoille.

BMAC toimii pohjois-Marokossa tiiviissä yhteistyössä paikallisväestön kanssa. Luonnonvaraisten yksilöiden suojelun lisäksi järjestö pyrkii torjumaan laitonta lemmikkikauppaa. Vuoden 2023 tuki ohjataan aiempien vuosien tapaan järjestön kenttätyöntekijän palkkoihin.

Pikkupandat

Korkeasaari on tukenut pikkupandojen suojelua Red Panda Networkin kautta vuodesta 2010. Pikkupandojen määrä on vähentynyt viime vuosikymmeninä ja laji on erittäin uhanalainen.

Red Panda Network toimii Nepalissa ja osallistaa paikallisia pikkupandan suojeluun. Järjestö mm. perustaa uusia suojelualueita, tekee tutkimusta ja ympäristökasvatusta sekä palkkaa metsänvartijoita. Korkeasaaren hanketuki käytetään metsänvartijoiden kouluttamiseen ja paikallisten lapsien koulunkäyntimahdollisuuksien tukemiseen.

Amurinleopardit ja -tiikerit

Korkeasaari on tukenut amurinleopardien ja -tiikereiden suojelua yli 20 vuoden ajan. Hankevarat on ohjattu näiden kissapetojen suojeluohjelmista vastaavan Zoological Society of Londonin kautta WildCats Conservation Alliancen tekemään kenttätyöhön Venäjän Kaukoidässä. Poliittinen tilanne, Venäjää vastaan asetetut pakotteet ja läpinäkyvyyden puute estävät tällä hetkellä yhteistyön toteutumisen Venäjän alueella. Amurinleopardien ja -tiikerien suojelutyötä jatketaan tukemalla lajien geneettistä tutkimusta tutkimalla keinollista lisääntymistä ja kehittämällä geenipankkitoimintaa.

Muut tuetut kohteet

Ukrainan eläintarhat

Eurooppalaiset eläintarhat ovat tukeneet kevättalvesta 2022 lähtien sodan keskelle jääneitä Ukrainan eläintarhoja ja akvaarioita. Yhteydenpito ja avun koordinointi on keskitetty Euroopan eläintarhajärjestö EAZA:lle, jonka keräykseen voi osallistua kuka tahansa. Lahjoitukset ohjataan kokonaisuudessaan ukrainalaisten eläintarhojen auttamiseen. Apu on keskitetty EAZA:n jäsenhokastarhoihin Harkovassa, Kiovassa ja Mykolajvissa, myös muita Ukrainan eläintarhoja on tuettu maan oman eläintarhayhdistyksen kautta.

Marraskuussa 2023 EAZA:n jäsentarhat järjestivät kukin tahoillaan varainkeruuta Ukrainan eläintarhojen hätärahaoston kartuttamiseksi. Korkeasaari ohjasi kaikki lauantain 11.11. lipunmyynnin ja kaupan myynnistä kertyneet varat lyhentämättömänä Ukrainan eläintarhojen auttamiseksi. Ostoksia pystyi tekemään Korkeasaaren lipunmyynnissä Mustikkamaalla sekä Korkeasaaren verkkokaupassa.

Korkeasaareissa kerättiin loppuvuodesta 2023 vanhan logon vuoksi käytöstä poistettuja, ehjiä eläintarhan työvaatteita, jotka lähtivät pestyinä kohti Ukrainaa. Kollegamme Ukrainan eläintarhoissa saavat suuren nipun hyviä säänkestäviä ja lämpöisiä vaatteita talven varalle. Eläintarhojen vaatekeräys on osa EAZA:n yhteistä avustusoperaatiota.

Tutkimme ja kehitämme

Eläinten hyvinvointi

Hyvin hoidetut ja hyvinvoivat eläimet ovat saaremmen toiminnan perusta. Eläintenhoitajamme tekevät päivittäin työtä, jotta jokaisella Korkeasaaren eläimellä olisi hyvä elämä.

Eläinten hyvinvoinnin kartoitus

Eläinten hyvinvoinnin arvioinneissa etenimme suunnitelmien mukaisesti ja noin 50 lajin hyvinvointikartoitukset ovat jo tehtynä. Kartoitusten pohjalta kehitimme sekä hoitotyötä että eläinten elinolosuhteita.

Virikkeet, elinympäristö ja ravinto

Virikkeet ovat olennainen osa eläinten hyvinvointia. Virikesuunnitelmia kehitetään aktiivisesti ja ravinto pyritään tarjoamaan kaikille lajeille mahdollisimman virikkeellisesti.

Korkeakouluharjoittelija selvitti erilaisten virikkeiden soveltuvuutta eri lajeille ja teki kirjallisuushakua virikesuunnitelmia varten. Trooppisten talojen akvaattisten lajien hyvinvointia edisti laajan laboratorioalan työssäoppijan tekemä vedenlaatukartoitus sekä seurannan systemaattisempaa arviointia varten laatima ohjeistus. Kehitimme osaamistamme osallistumalla EAZA:n ruokintakonferenssiin Riian eläintarhassa, sekä eläinten hyvinvoinnin arviointiin liittyviin koulutuksiin Valencian Bioparkissa ja Ruotsissa Kolmårdenin eläintarhassa.

Saimme Kissalaaksoon jälleen virikkeistä lähiruokaa Uudenmaan alueen riistanhoitoyhdistysten suurriistan virka-apuhenkilöiltä, jotka kuljettivat meille lähes 150 kolarieläintä, enimmäkseen metsäkauriita ja valkohäntäpeuroja sekä kolme hirveä. Keräsimme yleisöltä aroniamarjoja ja saimme lahjoituksena kahvisäkkejä virikkeiden tekoa varten.

Kissalaakson remontti valmistui. Sen yhteydessä vahvistettiin aitauksia ja paranneltiin leijonien takatarhoja sekä ideoitiin uusia virikkeitä leijonille. Marraskuussa yleisökäytävän yli tiikereille avattu tiikerisilta mahdollistaa eläimille monipuolisemman tilojen käytön ja toimii myös uudenlaisena virikkeenä. Tiikerit, niin vuoden ikäiset pennut kuin niiden vanhemmatkin, olivat silminnähden innoissaan uudistuksesta.

Monia Korkeasaaren eläimiä koulutetaan. Koulutuksen tärkein tavoite on helpottaa eläinten arkea, vähentää stressiä ja vahvistaa eläimen ja hoitajan välistä suhdetta. Koulutus hetki on oppimistapahtuma, joka myös lisää eläimen ympäristön virikkeellisuutta. Kouluttamalla eläinlääkinnällisistä toimenpiteistä saadaan eläimelle helpompia ja parhaimmillaan mieluisia. Eläintenhoitajat ovat alan ammattilaisia ja suunnittelevat koulutukset niin, että askel askeleelta päästään toivottuun lopputulokseen. Eläimiä koulutetaan aina eläimen hyvinvointi huomioiden, eli koulutuksessa edetään pienin askelin eläimen tunnetila huomioiden. Toivottu

käyttäytyminen saadaan aikaan siten, että siitä seuraa eläimelle jotakin mieluista, esimerkiksi maistuva ruokapala.

Eläintauteihin varautuminen

Covid-19 tilanne on vaatinut eläintarhan puolella epidemia-aaltojen aikana hoitajilta suojavaarusteiden käyttöä työskennellessä virukselle herkkien lajien kanssa. Lintuinfluenssaa on todettu luonnonvaraisissa linnuissa edelleen runsaasti vuonna 2023, mikä on edellyttänyt tautisuojaustoimenpiteitä eläintarhan lintujen suojaamiseksi. Myös villieläinsairaalassa tiukkaa hygieniää ja osastointia on jatkettu sekä lintuinfluenssan leviämisen estämiseksi että ihmisten suojaamiseksi taudilta.

Tutkimus

Korkeasaarella tehtävän tutkimuksen tarkoituksena on parantaa suojelutyön onnistumista ja eläinten hyvinvointia. Korkeasaarella elävien ja meiltä luontoon vapautettujen eläinten lisäksi Villieläinsairaala on tärkeä luonnonvaraisten eläinten tutkimuksen lähde. Luonnossa monien lajien tutkiminen voi olla hankalaa esimerkiksi vaikeakulkuisen ympäristön tai lajin harvalukuisuuden vuoksi. Eläintarhassa sen sijaan voidaan tutkia helposti esimerkiksi eläinten käyttäytymistä ja lisääntymistä.

Kansainvälisesti eläintarhojen ja villieläinten tutkimuslaitosten tietopankkina toimii Species360 ZIMS, joka sisältää yksilötason tietoa myös Korkeasaaren eläimistä ja eläinlajeista. Tietoa on talletettu eläintarhoissa, akvaarioissa, villieläinten pelastuskeskuksissa sekä tutkimuslaitoksissa yhteensä yli 10 miljoonasta eläinyksilöstä. Tutkijoilla on mahdollisuus hyödyntää näitä tietoja työssään.

Käynnissä olevia tutkimuksia

Korkeasaari on mukana Arador Oy:n ja Helsingin yliopiston Tunnetiede-tutkimusryhmän tutkimushankkeessa, jota rahoittaa Koneen Säätiö. Tutkimus alkoi jo vuonna 2022. Hankkeessa kartoitetaan tunnetiloihin liittyviä pintalämpötilailmiöitä tietyillä eläinlajeilla. Tutkimus tulee palvelemaan myöhempää menetelmien kehittämistä näiden eläinten stressitason ja hyvinvoinnin mittaamiseen eläintarhoissa. Tutkimushanke keskittyy enimmäkseen uhanalaisiin lajeihin ja alalajeihin, mukana ovat mm. amurintiikeri, aasianleijona, lumileopardi, metsäpeura ja visentti. Lisäksi tutkimusta tehdään yhteistyössä Korkeasaaren Villieläinsairaalan kanssa sinne tuoduilla eläinpotilailla.

Tunnetutkimuksen toisessa osiossa tutkitaan, mitkä tekijät myötävaikuttavat siihen, että jotkut ihmiset osaavat havaita ja ymmärtää eläinten tunnetiloja paremmin kuin toiset.

Korkeasaarella on lisäksi käynnissä Korkeasaaren ympäristökasvattaja **Marjo Prihan** väitöskirjatyöhön liittyvä tutkimus, jossa selvitetään miten vierailijat havainnoivat eläinten hyvinvointia. Kesällä 2023 tehtiin tutkimukseen liittyvät asiakaskyselyt kahdeksan eri eläinlajin tarhan luona.

Tunnetiede-tutkimusryhmä tuotti vuonna 2023 kaksi pro gradu tutkielmaa: **Karoliina Kinnari** selvitti eläinten hyvinvointia huulipekareilla, punaniskakenguruilla ja sinikurkkuaroilla, ja **Anssi Vainio** tarkasteli eläintarhakävijöiden kykyä tunnistaa berberiapinan, siperiantiikerin ja markhorin tunteita.

Tunnetutkimus oli esillä myös syyskuun EAZA:n vuosikonferenssissa Helsingissä. **Helena Telkänranta** kertoi tunnetutkimuksen lämpökuvantamismenetelmästä konferenssin eläinten hyvinvointia käsittelevällä pääluennolla.

Kruunusiltojen rakentamisen aiheuttamaa melua seurataan kiintein melumittarein kolmessa pisteessä. Niistä saadaan päivittäiset raportit, joista koostetaan viikoittain seurantatiedot aluehallintoviranomaiselle. Tarpeen mukaan melutasoja voidaan tarkkailla myös käsikäyttöisellä melumittarilla sekä melun mahdollisia vaikutuksia eläinten käyttäytymiseen Zoomonitor-ohjelmalla. Mikäli melutasojen havaitaan olevan liian korkeita eläimille, ryhdymme toimiin. Vuonna 2023 työmaan melu on hiljentynyt selvästi.

Vuonna 2022 alkaneen Snow Leopard Trustin riistakameratutkimuksen tulosten julkaisua odotetaan vuonna 2024. Tutkimuksessa selvitetään, miten hyvin riistakameran kuvista pystytään tunnistamaan eri eläinyksilöt. Monien uhanalaisten kissaeläinten luonnonkannan arviointi perustuu riistakamerakuviin, joten menetelmän luotettavuudesta tarvitaan lisätietoa.

Riian eläintarha koordinoi takinien sosiaalista käyttäytymistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä selvittävää tutkimusta, jossa myös Korkeasaaren takinit ovat mukana. Aineistoa kerätään videoimalla takineita. Työ alkoi vuonna 2023 ja jatkuu vuonna 2024.

Koneen Säätiön tukema kolmivuotinen Antroposeenin lapset -tutkimus alkoi vuonna 2023 ja aineistoa on kerätty myös Korkeasaarassa. Tutkimuksessa selvitetään, miten ihmisen aiheuttama ympäristökriisi ja pandemia ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten kasvuympäristöihin, ja miten muuttuvat ihmisen ja luonnon väliset suhteet näkyvät ja tuntuvat niissä.

Opinnäytetöitä tehtiin viisi ja kuudes on työn alla. Edellä mainittujen Tunnetiede-tutkimusryhmän töiden lisäksi **Laura Kankainen** teki eläinlääketieteen lisensiaatintutkielman öljyvuotojen aiheuttamista riskeistä Itämeren linnustolle Suomen aluevesillä sekä varautumisesta öljyyntyneiden lintujen hoitoon Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa. **Roope Nykänen** Helsingin yliopiston bio- ja ympäristötieteellisestä tiedekunnasta teki pro gradunsa pöllöjen rasva-aineenvaihdunnasta vertaillen luonnonvaraisia ja tarhassa eläviä pöllöjä sekä eri lajeja. **Heidi Myllylä** Helsingin yliopistosta tutki tarhojen varjopaikkojen riittävyttä kuumina kesäpäivinä tutkimuslajeinaan myskihärkä, mongolianvillihevonen, kulaani, jakki, visentti ja takini. Aineisto kerättiin kesällä 2022 ja työ valmistuu todennäköisesti vuonna 2024.

Korkeasaarassa tehtiin kesällä 2023 haastatteluihin perustuva tutkimus siitä, miten kävijät havainnoivat eläintarhan tekemää luonnonsuojelua sekä miten ympäristökasvatus ja suojeluviestintä vaikuttavat kävijöiden luonnonsuojelutietämykseen. Tämä tutkimus selvitti Korkeasaaren kannustavamman ympäristökasvatuksen ja eläintarhan uudistetun suojeluviestinnän vaikutuksia vuosina 2016–2023. Tulokset julkaistaan myöhemmin ja niitä peilataan aiempaan vuonna 2016 tehtyyn tutkimukseen.

Osallistuimme myös Helsingin yliopiston opiskelijoiden opetukseen. Eläinlääkärimme piti edellisvuosien tapaan eläinlääketieteen opiskelijoille erittäin suosittua kurssin eläintarhaeläinten ja luonnonvaraisten eläinten hoidosta.

Tutkimusjulkaisut

Näihin tutkimuksiin on kerätty materiaali Korkeasaaren eläintarhasta, joko tarhaeläimistä tai Villieläinsairaalaista, tai ne ovat Korkeasaaren työntekijöiden tekemiä tai opinnäytetyön ohjaaja / yksi ohjaajista on Korkeasaaren työntekijä:

Johansson, Venla et al. Clonal dissemination of successful emerging clone mecA-MRSA t304/ST6 among humans and hedgehogs in the Helsinki metropolitan area in Finland. One Health, vol. 16, 2023.

Kankainen, Laura: Öljyvuo-tojen aiheuttamat riskit Itämeren linnustolle Suomen aluevesillä sekä varautuminen öljyyntyneiden lintujen hoitoon: Kirjallisuuskatsaus. Lisensiaatin tutkielma, Helsingin yliopisto, Eläinlääketieteellinen tiedekunta, 2023.

Kinnari, Karoliina: Hyvinvointia eläintarhassa, tarkastelun kohteena lajit: huulipekari (*Tayassu pecari*), pikkumarmosetti (*Cebuella pygmaea*), punaniskakenguru (*Macropus rufogriseus*) ja sinikurkkuara (*Ara glaucogularis*). Pro gradu, Helsingin yliopisto, Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta, 2023.

Nykänen, Roope: Adipose tissue fatty acids of wild and captive Eurasian owls – knowing nutrients in wild improves feeding in captivity. Pro gradu, Helsingin yliopisto, Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta, 2023.

Snellman, Sofia: Metisilliiniresistentti *Staphylococcus aureus* eurooppalaisilla siileillä (*Erinaceus europaeus*). Lisensiaatin tutkielma, Helsingin yliopisto, Eläinlääketieteellinen tiedekunta, 2023.

Vainio, Anssi: Eläintarhakävijöiden kyky tunnistaa berberiapinan, siperianttiikerin ja markhorin tunteita. Pro gradu, Helsingin yliopisto, Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta, 2023.

Suomen paras vapaa-ajan kohde

Vierailijamme

Korkeasaaren eläintarha on yksi kotimaan tunnetuimmista ja pääkaupunkiseudun vetovoimaisimmista vapaa-ajankohteista. Korkeasaarella vieraili vuoden 2023 aikana 491 135 asiakasta. Eläintarhan kevätkaudesta muodostui säätiövuosien vilkkain. Alkusyksyn sateet ja loppuvuoden epävakaiset säät puolestaan rajoittivat vierailuhalukkuutta.

Omatoimivierailijoistamme 55 % edustaa lapsiperheitä, joiden kotona asuvista lapsista noin 36 % on alle kouluikäisiä (0–6 vuotta) ja 43 % kouluikäisiä (7–17 vuotta). Kaikista asiakkaista aikuisia oli 60 % ja lapsia 40 %, joista puolestaan kolme neljänestä oli 4–17-vuotiaita ja neljännes alle 4-vuotiaita. Suurin osa kotimaan vierailijoista, 86 %, saapui Etelä-Suomesta. Vuosikortti kasvatti suosiotaan Korkeasaaren alati kasvavan naapuruston ja kehittyvän Kalasataman myötä. Vuosikorttiasiakkaidemme vierailut muodostivat 15 % osuuden kaikista vierailuista.

Elämyksiä eläintarhassa

Haluamme vierailijoidemme ymmärtävän luonnon monimuotoisuuden suojelemisen merkityksen ja edistää ympäristömyönteisten asenteiden kehittymistä. Jokainen yksilö ja yhteisö voi omalla toiminnallaan ja omilla teoillaan vaikuttaa luonnon monimuotoisuuden varjeluun.

Tavoittemme on olla ympärivuotisesti vetovoimainen vierailukohde kaiken ikäisille luonnonystäville. Olemme samalla vapaa-ajanviettopaikka, koululaisten retkipaikka, ryhmien kokouspaikka, tapahtumien järjestämispaikka ja kasvavan naapuruston lähiulkoilualue. Haluamme asiakkaidemme kokevan, että Korkeasaarella voi vierailla hyvillä mielin tietäen, että toimimme vastuullisesti ja että heidän vierailunsa tukee työtämme luonnon monimuotoisuuden suojelejana.

Korkeasaaren yleisöohjelma rakentuu ihmisten ja eläinten kohtaamisten ympärille. Panostamme henkilökohtaisiin kohtaamisiin asiakkaidemme kanssa. Viikonloppuisin, tapahtumissa ja loma-aikoina paikalla on kiertävää henkilökuntaa ja aikataulutettua ohjelmaa. Järjestämämme vuorovaikutteinen ohjelma

tavoitti reilut 80 % vuoden asiakkaista. Loput noin 20 % vierailuista on ajoittunut sellaisille hiljaisempien vuodenaikojen arkipäiville, kun Korkeasaassa ei ole ollut tarjolla erityistä ohjattua ohjelmaa.

Asiakaskokemukseen vaikuttaa myös ympäristömme vaihtuvat luonnonmukaiset olosuhteet. Pyrimme osaltamme mahdollisimman sopuisaan yhteiseloön muiden aluettamme käyttävien eläinlajien kanssa. Kevääseen heräävällä eläinten saarella työskenteli hanhitiimi, joka varmisteli asiakkaiden ja luonnonvaraisten valkoposkihanhiin yhteiseloä eläintarhassa. Nyt kuudetta kautta toiminut hanhitiimi ennaltaehkäisi hanhiin pesimistä keskeisillä yleisöalueilla, kartoitti ja merkkasi pesiä ja asensi kulkua ohjaavia kylttejä ja pesintäalueiden rajauksia saareen.

Tapahtumia ja ohjelmaa

Korkeasaaren yleisötapahtumat rikastuttavat asiakaskokemusta ja tarjoavat erityisen syyn tulla vierailulle. Tapahtumavierailujen osuus koko vuoden vierailuista oli 12 %. Tapahtumapäivinä ohjelma on arjesta poikkeavaa. Eri tapahtumilla on erilaisia tavoitteita ja ne puhuttelevat erilaisia kohderyhmiä. Moni tapahtuma rakentuu yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Tapahtumat tehostavat tekemäämme suojeluviestintää ja vauhdittavat suojeluhankkeidemme varainkeruuta.

Lux Korkeasaari avasi vuoden, kun loppuvuodesta 2022 alkanut tapahtuma jatkui 8.1. saakka. Helsingin tapahtumasäätiön kanssa yhteistyössä toteutettu tapahtuma oli osa Lux Helsinki -valotapahtumaa. Korkeasaaren kiertävällä, tunnelmallisella reitillä eläintarhan yli satavuotinen historia ja merellinen luonto heräsivät henkiin valoteoksina. Tapahtumalla kerättiin varoja Snow Leopard Trustille lumileopardien suojelutyöhön.

Talviloman 18.–26.2. ohjelmassa oli juonnettuja eläinten ruokintoja sekä miniopastuksia kissalaaksossa ja trooppisissa taloissa. Africasia -talon aulassa oli suosittu ötökkäpiste, missä vierailijat saivat tutustua torakoihin, sirppikummitussirkkoihin ja malesianmetsäskorpioniin oppaan johdolla. Amazonian aulassa ja Karhulinnalla oli värityspisteet lapsille.

Pääsiäissaarella 7.–10.4. seikkailtiin Paju-pupun reitillä kanssa tutustuen eläinten ympäristövinkkeihin. Mobiilipelin avulla asiakkaat saivat selville mitä eläintä he itse muistuttavat arkisilta tavoiltaan ja kulutustottumuksiltaan. Ohjelmassa oli myös eläinten ruokintoja sekä opastuksia, joissa tarkkailtiin eläintarhan kevään merkkejä. Karhulinnalla oli värityspisteet lapsille.

Kesäohjelmaa järjestettiin ajalla 3.6.–31.8. Ohjelma tavoitti 55 % koko vuoden vierailijoista. Päivittäin oli tarjolla useita oppaiden juontamia eläinten ruokintoja, miniopastuksia ja havaintomateriaaleihin tutustumista. Kesäyleisön vetonauloja olivat pikkukenguruiden tarhan läpi kulkeva polku Kengurukuja sekä tarhavierailu afrikanpikkuvuohien luona Vuohipihalla, jonne vierailijat pääsivät oppaiden ja eläintenhoitajien seurassa rajatun ajan päivästä. Suosittuja olivat myös ötökkäpiste sekä illansuussa järjestetyt Kissalaakson miniopastukset. Ruokintojen yhteydessä kerroimme luonnon monimuotoisuuden suojelusta sekä Korkeasaassa asuvien eläinten hyvinvointiin liittyvistä asioista, kuten ravinnosta, virikkeistä ja koulutuksesta.

Itämeripäivää, joka on John Nurmisen Säätiön koordinoima tapahtumapäivä, vietettiin Korkeasaassa 31.8. jo neljättä kertaa. Rakensimme tapahtuman yhteistyössä Baltic Sea Action Groupin (BSAG), Pidä Saaristo Siistinä ry:n, Syken, SEA LIFE:n ja Metsähallituksen meritiimin kanssa. Pääkohderyhmänä olivat koululaiset, mutta ohjelmaa oli tarjolla kaikille asiakkaille. Teemapäivänä nostettiin esille tärkeitä merellisiä aiheita ja innostettiin tekemään konkreettisia tekoja Itämeren hyväksi.

Kissojen Yön järjestimme usean vuoden tauon jälkeen jälleen kaksipäiväisenä, ja ensi kertaa tapahtumapäivinä olivat perjantain sijaan lauantait 2.9. & 9.9. Tapahtumalla vauhditettiin ensi kertaa manulin suojelua, johon keräsimme 28 000 euroa. Lapsille suunnatussa päiväohjelmassa oli mm. kasvomaalausta, Fazerin onnenpyörä, jättisaippuakuplaesityksiä ja eläinten ruokintoja. Iltaohjelmassa, joka oli suunnattu aikuisempaan makuun, oli tarjolla juonnettujen eläinten ruokintojen lisäksi mm. kissa-aiheinen pakopeli, stand-up -esityksiä, glittermeikkausta ja valoesitys. Illan hämärtyessä valoteokset ja elävät tulet alkoivat loistaa.

Syyslomalla 14.–22.10. ohjelma painottui lämpimiin trooppisiin taloihin, missä vierailijat saivat osallistua Amazonia- ja Africasia-bingoihin, opastettuihin kierroksiin sekä ötökkäpisteen hyönteisiin ja hämähäkkieläimiin. Ulkotarhoilla oli myös useita oppaiden juontamia ruokintoja.

Lux Korkeasaaren valot syttyivät juuri ennen vuodenvaihdetta 30.12. Valoteokset keskittyivät saaren keskiosiin. Ohjelman teemana olivat Himalajan lajit ja eläinten sopeutuminen talveen, johon sai tutustua juonnettujen ruokintojen lisäksi mobiilireiteillä ja opastetuilla kierroksilla. Tapahtumassa pyörivät myös Fazerin onnenpyörä sekä Snow Leopard Trustin lyhytdokumentit. Varoja ohjattiin jälleen lumileopardien suojeluun.

Korkeasaaren ohjelma	Osallistujat
Lux Korkeasaari 1.-8.1.	10 538
Talviloma 18.-26.2.	5033
Pääsiäissaari 8.-11.4.	12 630
Kesäohjelma 3.6.-27.8.	272 239
Itämeripäivä 31.8.	835
Kissojen Yö 2.9. & 9.9.	18 133
Syysloma 14.-22.10.	8635
Lux Korkeasaari 30.-31.12.	2631

Ryhmät

Korkeasaarella vieraili hieman enemmän ryhmiä kuin edellisen vuoden aikana. Ryhmävarauksia oli edellisvuonna 1557 kpl, tänä vuonna 1698 kpl (+9 %). Eniten kasvua oli omatoimisissa koulujen ja päiväkotien ryhmissä. Päiväkotiryhmien määrä kasvoi 613 ryhmään (+ 20 %), alakoulun ja yläkoulun ryhmien määrässä oli hienoista kasvua edellisvuoteen, niitä oli 535 (+ 12 %) ja 181 (+11 %). Myös omatoimisten yritysyryhmien määrä pysyi vakaana 273 ryhmässä. Yhteensä omatoimisten ryhmien määrä kasvoi maltillisesti 1408:sta 1579:aan (+ 12 %).

Erilaisia oppaiden vetämiä maksullisia opastettuja kierroksia tehtiin 120 kpl, mikä on pysynyt suunnilleen samana aiemmista vuosista. Suosituimpia opastuksia olivat synttäriopastukset, joita oli 47.

Näyttelyt

Näyttelyvuosi Karhullinnassa näyttelytilassa alkoi keramiikkataiteilija **Aura Kajaksen** Meriniittyä ja tähtihiekkä-näyttelyllä, joka pystytettiin jo edellisvuoden puolella. Helmikuusta huhtikuulle esillä oli **Timo Sivosen** valokuvia Ilmeikkäistä eläimistä ja tietoa eläinten tunteista ja ilmaisusta. Kesäkuusta heinäkuuhun saimme nauttia **Hannu Laakson** luontokuvista teemoina hänen kirjansa Me Kettuset, Me Karhuset ja Me Hukkaset.

Elokuusta alkaen loppuvuoden ajan esillä oli visuaalisen viestijämme **Annika Sorjosen** kuvia ja kertomuksia Korkeasaaren Madagaskar-suojeluhankkeesta ja vuoden 2022 kenttäreissusta.

Hirvipatsasta huollettiin tervaamalla kuten joka vuosi ja vaihtelevasti esillä oleva tiikeriteos Elossa 510 sai uuden mekaniikan helpottamaan esillepanoa. Myös näyttelytilaa ehostettiin hiukan loppuvuodesta.

Suomen villein kauppa

Korkeasaaren kauppa toimii kesäkaudella Laivarannassa ja popup-pisteellä Korkeasaareen johtavan sillan luona. Talvikaudella matkamuiistoja saa lipunmyynnistä. Tarjolla on Suomen villein pehmolelueläintarha sekä laaja valikoima eläinaiheisia matkamuiistoja ja leluja.

Vuonna 2023 tuotteiden saatavuus oli usean epävarman vuoden jälkeen hyvä, joten kaikki tilatut tuotteet myös toimitettiin. Kustannusten nousun takia tuotteiden hintoja nostettiin vuoden alussa. Myymälän liikevaihto kasvoi 8 % edellisvuodesta ja asiakaskohtainen myynti puolestaan 16 %. Suurimmissa tapahtumissamme Kissojen Yössä ja Lux Korkeasaaressa myynnissä oli suojeluhankkeitamme tukevia tuotteita. Pikkupanda ja aavikkokettu jatkavat myydyimpinä pehmoeläiminä. Yhdeksi suosituimmaksi pehmoeläimeksi nousi ehkä hieman yllättäen kapybara.

Uusi sukupolvi luonnonsuojelijoita

Korkeasaaren tärkeimpiä tehtäviä on olla mukana edistämässä lasten kasvua luonnosta ja eläimistä huolehtiviksi aikuisiksi. Korkeasaari tarjoaa puitteet oppimiseen koulu- ja päiväkotiryhmille. Tänäkin vuonna suurta joukkoa lapsia ja nuoria eläintiedon ja luonnonsuojelun pariin.

Luontokoulu Arkki

Luontokoulupäivät toteutettiin yhtä etäohjelmaa lukuun ottamatta lähiopetuksena paikan päällä Korkeasaaressa. Luontokoulupäiviin osallistui yhteensä 44 luokkaa, joissa oli yhteensä 870 oppilasta ja 92 opettajaa tai muuta aikuista. Luontokoulupäiviin osallistuneet peruskoulun 3.–6. luokista valtaosa oli Helsingistä, mutta mukana oli myös luokkia Espoosta, Vantaalta, Tuusulasta ja Pirkkalasta. Kummikoulustamme Kalasataman koulusta vieraili erityisissä kummikoulun opetusohjelmissa 20 opetusryhmää, sisältäen 376 oppilasta ja 46 aikuista.

Teemavalikoimassa olivat Päivä etologina, Elämää lumen ja jään maassa, Trooppinen Korkeasaari, Sopeutumisen mestareita ja Leopardinsuojelijoiden jäljillä. Teemoista suosituin oli tällä kertaa eläinten käyttäytymisen tutkimiseen keskittyvä Päivä etologina. Luontokoulupäivät ovat toiminnallisia ja osallistavia, ja niiden aiheet ja menetelmät tukevat valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Koululaisten opetustapahtumat

Yläkoulu- ja lukioikäisten koululaiskonferenssi järjestettiin etätapahtumana verkossa nyt kolmatta kertaa huhtikuussa. Teemana oli ilmastonmuutoksen vaikutukset erityisesti pohjoiseen luontoon, suojelukeinoja unohtamatta, esimerkkilajina oli tunturipöllö. Verkkokonferenssiin osallistui oppilaita ja opettaja neljästä koulusta: Helsingistä, Hyvinkäältä, Hämeenlinnasta ja Rovaniemeltä. Kouluissa oppilaiden viestit tavoittivat yhteensä 2 000 koulutoveria.

Elokuussa vietettiin jo perinteeksi muodostunutta koululaisten Itämeripäivää, tällä kertaa sateisen sään merkeissä. Tapahtuma toteutettiin yhdessä Baltic Sea Action Groupin, SEA LIFE:n, Pidä Saaristo Siistinä ry:n ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Paikalla oli myös Metsähallituksen tutkimussukeltajia esittelemässä työtään. Itämeripäivään osallistui 28 koululuokkaa, 550 oppilasta ja 42 opettajaa tai muuta aikuista.

Retkiä Korkeasaareen

Peruskoulujen ja lukioiden opetusryhmät pääsevät Korkeasaareen maksutta syys-, talvi- ja kevätkaudella, kunhan vierailuhakemus on tehty etukäteen. Sesonkiaikaan touko-syyskuussa vierailu on kouluille maksullinen. Päiväkotiryhmien vierailut ovat ympäri vuoden maksuttomia.

Korkeasaarella vieraili vuonna 2023 yhteensä 28 874 koululaista, 9 545 varhaiskasvatusryhmän mukana ollutta lasta ja 4 643 koulu- tai varhaiskasvatusryhmän mukana ollutta opettajaa tai muuta aikuista omatoimisilla tai ohjatuilla vierailuilla. Lukuihin ei ole laskettu verkkomateriaalejamme hyödyntäneiden ryhmien määriä.

Omatoimisesti Korkeasaarella vieraili vuoden aikana 641 kouluryhmää ja 567 päiväkotiryhmää. Maksullisille opastetuille kierroksille osallistui vuoden aikana 8 koululuokkaa, joissa 142 oppilasta ja 17 opettajaa, sekä 4 päiväkotiryhmää, joissa 69 lasta ja 13 aikuista. Keväisiä omatoimivierailuja tuki mobiililaitetta hyödyntävä Seppo-peli Kevätretki Korkeasaareen. Verkkosivujemme runsasta omatoimista eläinopetusmateriaalia, kuten visoja, oppimispelejä ja videoita, voi hyödyntää oppimiseen myös eläintarhan ulkopuolella.

Järjestimme saukkoretket päiväkotiryhmille maaliskuun alkuvuoroilla. Retkillä tutustuttiin oppaan johdolla saukkoon tai sen naapurissa asuvaan vesikkoon ja leikittiin saukkoaiheinen leikki. Lopuksi lämmiteltiin kodalla Silli-saukon tarinaa kuunnellen. Saukkoretkille osallistui 42 esikouluryhmää, yhteensä 649 esikoululaista ja 136 varhaiskasvatuksen opettajaa tai muuta aikuista.

Kesäleirit

Alakouluikäisten lasten kesäleirit järjestettiin Korkeasaarella kesäkuussa 75 leiriläisen riemuksi. Leiripaikkaa haettiin ennätysmäärälle lapsia. Vain 18 % hakijoista mahtui mukaan. Maanantaista torstaihin kestäviä eläin- ja luontoaiheisia päiväleirejä oli neljä. Leirien huippuhetkiä olivat virikkeiden askarteleminen valkopääsakeille ja huulipekareille, eläintenhoitajan auttamainen hevostarhan siivouksessa, tiikerihippa ja muut eläinleikit sekä monenlaiset aktiviteetit, oman kasvin istutus ja tietenkin evästaumat. Kesän toisella leirillä oli mukana kaksi Antroposeenin lapset -tutkimushankkeen tutkijaa Helsingin yliopistosta osana laajempaa tutkimusta, jossa selvitetään lasten ja nuorten luontosuhdetta monilajisissa yhteisöissä.

Verkostot Suomessa

Korkeasaaren opetustoiminta on valtakunnallisen opetussuunnitelman tavoitteita tukevaa. Luontokoulu Arkki kuuluu Suomen Luonto- ja ympäristökoulujen liittoon (LYKKY) ja sen ylläpitämään LYKE-verkoston. Luontokoululle on myönnetty LYKE-verkoston luonto- ja ympäristöasioita ja kestävästä kehityksestä edistävän kehittämissuunnan sertifikaatti. Luontokoulu Arkki on osa ympäristökasvatustoimijoiden yhteistyötä pääkaupunkiseudulla edistävää Pääsky-verkostoa ja osallistuu muun muassa ympäristökasvattajien ja opettajien kouluttamiseen. Kasvattajille suunnattu Korkeasaaren luontokoulun sähköinen uutiskirje on kasvattanut entisestään suosiotaan, tilaajien määrä ylitti vuoden aikana tuhannen tilaajan rajan. Kasvattajien uutiskirje lähetettiin tänäkin vuonna kuudesti vuodessa.

Verkostoyhteistyötä Ähtärin ja Ranuan eläinpuistojen ympäristökasvattajien kesken on jatkettu ja tiivistetty vuonna 2022. Yhteistyö SubjectAid-markkinointi- ja materiaalikanavan kanssa jatkui toista vuotta kouluille suunnatun opetusmateriaalin jakamisen merkeissä.

Vaikuttavaa viestintää

Korkeasaaren viestintä tavoittaa ihmiset eläintarhan ulkopuolella. Julkiset mediat tekevät mielellään juttuja Korkeasaaresta, koska eläintarha tarjoaa paljon kiinnostavia uutisaiheita, laadukasta kuva- ja videomateriaalia sekä osaavia asiantuntijoita haastateltavaksi. Korkeasaaren omat kanavat hyödyntävät näitä samoja keinoja menestyksekkäästi.

Korkeasaari medioissa

Verkkomedioissa julkaistiin vuoden 2023 mediaseurannan mukaan 1326 Korkeasaarta käsittelevää artikkelia, joka on 24 % vähemmän edelliseen, erittäin vilkkaaseen vuoteen verrattuna. Lähetimme medialle 19 tiedotetta ja yhden kutsun, joista noin puolet käyttöön ottamamme STT:n järjestelmän kautta. Tiedotteisiin sisältyi lähes aina asiantuntijamme lausunto. Yhteensä asiantuntijoitamme siteerattiin tiedotteiden tai haastatteluiden pohjalta yhteensä 484 artikkelissa, eli useammassa kuin joka kolmannessa Korkeasaarta käsitelleessä jutussa.

Erikoiset eläinsattumukset veivät eniten palstatilaa myös vuonna 2023. Korkeasaareen liittyvistä eläinaiheista mediaa kiinnosti eniten sateenkaariboa Pedro, joka livahti omille teilleen Amazonia-taloon heinäkuun alussa. Pedron karkaamisesta kerrottiin 13.7., jolloin 68 mediaa tarttui aiheeseen. Yhteensä loppuvuoden aikana media julkaisi Pedrosta 161 artikkelia, vaikka käärme itse pysyikin piilossa, eikä sitä löydetty vuoden 2023 aikana.

Edellisvuoden suuri julkis, Haminan mursu, teki toisen tulemisen mediassa, kun Suomenlahdelle eksynyt ja kuljetuksessa Korkeasaaren Villieläinsairaalaan menehtynyt eläin täytettiin ja tuotiin esille Luonnontieteelliseen museoon syyskuussa. Mursun tapaus nousi esiin myös Itämeren valashavaintojen myötä. Mursujuttujen yhteydessä muistettiin mainita Korkeasaari vuoden aikana yhteensä 103 kertaa.

Vuonna 2022 syntyneistä kolmesta tiikerinpennusta yksi, Oboi nimeltään, menetettiin helmikuussa. Urospentu sairastui vakavaan vatsakalvontulehdukseen, jonka aiheutti ravinnon mukana nielty terävä luunpala. Tiedote huomioitiin julkaisupäivänään (28.2.) 62 mediassa.

Merkittäviä aiheita mediassa olivat myskihärkäkilin syntymä ensi kertaa 20 vuoteen (17.5.2023, 36 osumaa) ja manulipariskunnan ensimmäinen pentu (10.8.2023, 33 osumaa), karhujen herääminen talviunilta (18.2.2023, 35 osumaa) ja talviunille vetäytyminen etuajassa (30.10.2023, 33 osumaa) sekä Villieläinsairaalan selviytyminen poikkeuksellisesta yhdeksän kuutin ruuhkasta (6.7.2023, 31 osumaa). Korkeasaari nostettiin esiin myös mm. Ähtärin eläinpuiston pandakeskustelun yhteydessä säätiömallinsa vuoksi, Yhdysvaltain presidentti Joe Bidenin vierailun jumiutettua Kauppatorin liikenteen sekä maakuntamedioissa julkaistussa riistanhoitoyhdistysten kolarieläintyöstä kertoneessa jutussa.

Korkeasaaresta eniten uutisoineiden medioiden top 10:

1. Helsingin Sanomat, 116
2. Yle.fi, 97
3. MTV Uutiset, 45
4. Ilta-Sanomat, 41

5. Iltalehti.fi, 39
6. Hufvudstadsbladet, 34
7. Keski-Uusimaa, 34
8. Helsingin Uutiset, 34
9. Kymen Sanomat, 31
10. Etelä-Suomen Sanomat, 30

Korkeasaari-sarja Nelosella

Ensimmäisen tuotantokauden menestyksen myötä Korkeasaaren oma TV-sarja sai jatkoa Nelosella. Uusien jaksojen kuvaukset aloitettiin helmikuun pakkasilla, ja niitä jatkettiin läpi kesän aina syyskuun Kissojen Yöhön saakka. Tuotannosta vastasi jälleen Femkanten Media.

Sarjan toinen tuotantokausi koostui kahdeksasta jaksosta, joista ensimmäinen sai ensi-iltansa tiistaina 14. marraskuuta. Sarja nähtiin Nelosella parhaaseen katseluaikaan, kello 20, jonka lisäksi uusintoja tuli Nelonen Median kanavilta pitkin viikkoa. Jaksoja pystyy katsomaan myös suoratoistopalvelu Ruudusta. Ohjelma tavoitti viikoittain keskimäärin 600 000 katsojaa, ja se nähtiin myös Ylen Sohva-perunoissa.

Tällä kertaa ohjelmassa päästiin näkemään Korkeasaaren arkea myös talvella. Aikaisemmista jaksoista tuttujen eläintenhoitajien lisäksi sarjassa nähtiin myös uusia kasvoja, sekä eläintenhoidosta että muista ammattiryhmistä. Yhteensä haastatteluissa kuultiin eläintarhan töistä lähes 40 Korkeasaaren työntekijän kertomana. Lisäksi jaksoissa nähtiin yli 70 eläinlajin edustajia, ja päästiin kurkkaamaan yhteistyötä muun muassa Luonnontieteellisen keskusmuseon ja Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen kanssa.

Katsojapalautteesta nousi jälleen runsaasti kiitoksia sarjan tekijöille ja esiintyjille. Ohjelman suositteluhalukkuus eli NPS oli huimat 92. Sarjassa käsitellyt aiheita pidettiin erittäin mielenkiintoisina ja niistä oli opittu paljon uutta. Kaikista kiinnostavampana aiheena pidettiin Korkeasaaren eläinyksilöitä, ja Villieläinsairaalan toiminnasta oli puolestaan opittu eniten. Palautteesta selvisi lisäksi, että ihmiskatsojien lisäksi ohjelma on ollut monen pörröisemmänkin perheenjäsenen mieleen.

Korkeasaaren omat kanavat

Korkeasaari.fi-sivustolla valtaosa kävijäliikenteestä tuli tuttuun tapaan kotimaasta. Luetuimpia sivuja olivat ikivihreät sisällöt: hinnasto, aukioloajat sekä saapumisohteet. Lisäksi ajankohtaiset uutiset ja tapahtumat nousevat tilastoissa. Kesän aikana verkkosivuilla toteutettiin kävijäkysely, jossa selvitettiin käyttäjien tarpeita ja kokemuksia asioinnista sivustolla sekä Korkeasaarella. Kerättyä dataa käytetään verkkosivujen kehittämiseen.

Sosiaalisessa mediassa hurmasivat etenkin manulien ja myskihärkien poikaset. Vuoden aikana Korkeasaaren julkaisuja näki **Facebookissa** yhteensä 1,39 miljoonaa ja **Instagramissa** 687 000 ihmistä. **TikTok** tavoitti 1,14 miljoonaa ihmistä ja videoiden yhteenlaskettu tykkäysmäärä tuplaantui edeltävästä vuodesta. **LinkedIn** on jatkanut tasaista seuraajamäärän kasvuaan. Korkeasaari ei enää käytä aktiivisesti aikaisemmin Twitterinä tunnettua sosiaalisen median palvelu **X**:ää. **YouTube**ssa videot saivat lähes 400 000 katsomiskertaa – manulisisältö oli sielläkin suosituinta, mutta toiseksi katsotuinana videona oli karhujen herääminen talviuniltaan.

Asiakastutkimukset

Taloustutkimuksen tekemän vuosittaisen Vapaa-ajankeskusten imagot -tutkimuksessa nousimme yleisarvosanan perusteella ykkössijalle tutkitun 31 kohteen joukossa. Parhaat arviot saimme jälleen sopivuudesta koko perheelle, monipuolisuudesta ja sijainnista. Vastaajien tärkeimmäksi arvostaman valintakriteerin, hinnan, suhteen Korkeasaari pärjää hyvin ja mielikuva on toimialan parhaimmasta päästä. Korkeasaarella vierailleiden vastaajien suositteluhalu on vertailujoukon toiseksi paras ja Korkeasaarta pidettiin yhtenä mieluisimpana vierailukohteenä seuraavan vuoden aikana. 2506 vastaajan otos on painotettu sukupuolen, iän ja asuinpaikkakunnan mukaan väestöjakaumaa vastaavaksi.

Korkeasaari sijoittui toiselle sijalle matkailu- ja ravintola-alan Luottamus & Maine 2023 -tutkimuksessa. Vahvin maineen osa-alue on vastuullisuus. Laajemmassa yritysvastuuta mittaavassa ESG-indeksitarkastelussa Korkeasaari pärjäsikin tutkituista vapaa-ajankohteista parhaiten. T-Median tekemässä tutkimuksessa selvitettiin yhteensä 17 alan organisaation mainetta suomalaisten keskuudessa ja kyselyyn vastasi 2 140 ihmistä.

Kehitämme toimintaamme verkostotyön avulla. Olemme SPOT Sponsorointi & Tapahtumat ry:n, Marketing Finland ry:n sekä Helsingin seudun kauppakamarin jäseniä. Kuulumme Helsingin kaupungin matkailua kehittäviin Helsingintekijät- ja Merellinen Helsinki -verkostoihin. Korkeasaari liittyi loppuvuodesta 2023 Helsingin ja Tampereen kaupunkien yhteiseen Urban Climate Leaders in Tourism -työryhmään, jonka tarkoitus on vastata yhdessä muuttuvaan asiakaskysyntään ja kehittää vähähiilistä vierailua matkakohteissa.

Rakentaminen ja ympäristö

Uudistamme ja rakennamme

Kissalaaksossa saatiin valmiiksi laaja remontti, jossa useiden ulkotarhojen rakenteita vahvistettiin isojen kissaeläinten kestäviksi ja tarhoja yhdistettiin eläinten kulkukäytävillä sekä rakennettiin uusi ylikulkusilta amurintiikereille. Samassa yhteydessä myös käyttämättä ollut leijonien takatarha uusittiin. Sisätiloihin rakennettiin ja asennettiin uusia makuulavereita. Kissalaakson pergolat perusparannettiin valaisimista lähtien. Tiikerinpentujen syntymä siirsi osan rakennustöistä keväeseen 2023. Myös Kissalaakson yhteydessä olevaa näköalapaikkaa uusittiin ja näkötorni kunnostettiin.

Vuohikallioiden rantatien kunnostustyö alkoi syksyllä 2022 ja saatiin valmiiksi 2023 samalla reittivalaistus uusittiin. Poistettujen kurturuusujen tilalle asennettiin metalliaitaa estämään putoamista rantakivikkoon.

Metalliverstaan kivijalka korjattiin ja maalattiin sekä julkisivulaudoitus uusittiin osittain, rantareittien asfalttitietä perusparannettiin ja lisättiin sadevesikaivoja sekä salaojitus. Väentuvalla saappaiden pesupaikkojen korjaus saatiin valmiiksi väentuvan eteisessä. Teräsaltaiden tilalle tuli kiinteät valetut altaat.

Laivarantaan hankittiin uusi lipunmyyntikontti, missä on IV-laitteisto ja aurinkosähköpaneelit katolla. Café Hedviginä aiemmin toimineen Saarenvartijan tuvan perusparantamisen suunnittelu valmistui, perusparannus aloitetaan 2024.

Saaren kahden muuntajan yhdistämisen työt alkoivat ja jatkuvat vuodelle 2024. Suunnitelmaan kuuluu kaivanto, joka kulkee rantareitin mukaisesti visenttiaitauksen, Karhulinnan ja entisen Ankkalan ohi toimistoalueelle. Samalla on tarkoitus lisätä valaistusta ja tehdä perusparannuksia reitin varrella sekä sen välittömässä läheisyydessä olevilla alueilla.

Vanhan seepratallin alueelle aloitettiin Visenttitarhan laajennuksen suunnittelu, mikä on tarkoitus toteuttaa vuonna 2024.

Vuonna 2022 aloitettiin pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) ja järjestelmällisen huoltosuunnitelman laatiminen Korkeasaaren rakennuksille, rakennelmille ja kiinteistölle. PTS on kokonaisuudessa käytössä vuonna 2024. Tämän johdosta, kiinteistö- ja ympäristötoiminnon organisaatiossa on tapahtunut muutoksia ja jatkuvaa kehittämistä toiminnassa sekä työvoiman lisäyksiä.

Kruunusillat ja uusi pääsisäänkäynti

Helsingin kaupungin toteuttamassa Kruunusillat-hankkeessa tehdään Laajasalon ja kantakaupungin välille raitioliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn yhteys, joka tukee kaupungin tavoitetta lisätä kestävien kulkumuotojen osuutta liikenteestä. Samassa yhteydessä Korkeasaari saa oman raitioliikennepysäkin ja eläintarhan pääsisäänkäynti siirtyy Korkeasaaren puolelle. Uuden pääsisäänkäynnin ehdotussuunnitteluvaihe käynnistyi vuoden 2022 alussa. Vuonna 2023 työstettiin toteutussuunnitelmia ja kilpailutettiin rakentamisen ensimmäisen vaiheen louhintaurakoitsija.

Kruunusiltojen rakennustyömaa jatkui Korkeasaaren pohjoisrannalla koko vuoden 2023. Arkeemme vaikuttivat erityisesti sisäänkäynnin kohdalla tehdyt massojen vaihdot, kaukolämpökanavien siirrot ja räjäytystyöt. Merialuetta ruopattiin ja louhetta ajettiin rekoin Korkeasaaren koko vuoden ajan, kun täytettävänä oli pitkän rantakaistaleen lisäksi Palosaaren kannaksen vieressä oleva merenlahti.

Korkeasaaren yhteyshenkilöt ovat tiiviisti yhteydessä työmaan kanssa, jotta asiakkaiden ja eläintarhan henkilökunnan turvallisuus ja eläinten hyvinvointi eivät vaarantuisi. Mustikkamaan suunnasta saapuvien asiakkaiden turvallisen sisäänpääsyn takaamiseksi Kruunusillat-työyhteisliittymä rakensi alkuvuodesta 2022 väliaikaisen katetun asiakassillan, joka ohjaa eläintarhan vierailijat työmaan yli ilman risteämistä työmaaliikenteen kanssa. Rakennuttajan puolesta asennetuista sekä Korkeasaaren omista melu- ja värinämittareista saatua tietoa seurataan tiiviisti eläinten hyvinvoinnin takaamiseksi.

Korkeasaaren kasviston monimuotoisuus

Korkeasaaren puutarhurit työskentelevät osaltansa viihtyisän, siistin ja turvallisen ympäristön puolesta kaikkina vuodenaikoina kiinteistön- ja ympäristönhoidon toiminnossa.

Uusia istutuksia tehdessä on otettu huomioon luonnon monimuotoisuus. Tavoitteena on saada dynaamisia, monilajisia ja kerroksellisia istutusalueita, jotka ovat biologisesti arvokkaita ja muuttuvat vuosien saatossa olosuhteiden ja eri kasvilajien menestymisen mukaan. Näköalatasanteen istutusalueet uusittiin kokonaan keväällä. Näkyvimpiin hankkeisiin kuului kuntan uusiminen Korpi-alueella.

Korkeasaareissa on hyvin vähän nurmikoita. Viheriöivillä kentillä ei juurikaan kasva ruohoa, vaan suurimmaksi osaksi kasveja, jotka kestävät kuivuutta ja hanhien laidunnusta. Kuluneena kesänä emme leikanneet viherkenttiä, vaan annoimme niille kasvurauhan, jotta niille leviäisi olosuhteitamme kestäviä luonnon kasvilajeja. Tulevina vuosina on tarkoitus saada osasta näistä viheralueista niitty.

Vieraslajitorjuntaa teimme säännöllisesti kasvukauden aikana. Rantatien kurturuusun kaivaminen vei näkyvimmän vieraslajin Korkeasaaresta. Kartoitamme ja torjumme jatkuvasti pienempiä esiintymiä eri vieraslajeista. Kansallisen vieraslajilistan säännöllinen seuraaminen tuo uusia lajeja torjuttavaksi

saarellamme, kuten kuluneena vuotena viitapihlaja-angervon. Eri maamateriaalien mukana tulleita vieraslajejakin on havaittu, näistä esimerkkinä lupiini.

Rajuissa myrskyissä kaatui useita puita. Korkeasaassa on paljon puita elinkaarensa lopussa, niiden elinvoima on jo heikentynyt ja ne ovat siten alttiita myrskytuhoille. Hoitoleikkasimme puita talvella ja lisäksi vaarallisia puita kaadettiin pitkin vuotta. Luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi kaadettujen puiden runkoja on jätetty pystyyn ja runkoja on sijoitettu maastoon lahoamaan. Lahoavista rungoista perustettiin lahopuutarha entiseen villisikatarhaan. Alueelle kylvettiin niittyä kesän aikana ja ensi vuonna rakennamme lahoaitaa. Teimme puiden kuntokartoituksen ja sen suosittamat toimenpiteet tehdään vuonna 2024.

Aloitimme uusien puiden istutussuunnitelman, jota aletaan toteuttaa keväällä 2024. Suunnitelma huomioi ilmastonmuutoksen tuomat haasteet ja siinä korostuukin eri puulajien vaihtelu nykyisen vallitsevan puulajin lehmuksen lisäksi. Puulajien valintaan vaikuttavat ilmaston lämpenemisen takia Suomessa ennen esiintymättömät tuholaiset ja taudit.

Hulevesien hallinnan merkitys Korkeasaassa on kasvanut viime vuosina merkittävästi. Rankat sateet vievät maamateriaalia vesivirtojen mukana aiheuttaen ongelmia ympäristössä. Kamelitarhan ja pölyttäjäpuiston hulevesien hallinnan suunnittelu aloitettiin loppuvuodesta.

Hiilineutraali Korkeasaari

Korkeasaari toimii aktiivisesti ilmastonmuutosta vastaan ja tavoitteemme on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Korkeasaari toimii ilmastotyössään mallinäyttäjänä Helsingin kaupungin muille toimijoille sekä kansainvälisesti kaikille eläintarhoille. Monimuotoisuuden varjelu on tärkeä osa ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Hiilineutraali Korkeasaari 2030 -ohjelma keskittyy erityisesti vuosina 2021–2025 tehtäviin toimenpiteisiin sekä pitkällä tähtäimellä vaikuttavien päätösten ja linjanvetojen ohjaukseen. Keväällä 2023 valmistui laskenta Korkeasaaren vuoden 2022 hiilijalanjäljestä, joka oli 1711 tuhatta hiilidioksidiekvivalenttia. Kasvua vuoteen 2021 nähden oli 22 %. Tähän vaikuttivat erityisesti toiminnan normalisoituminen koronapandemian jälkeen, laskennan tarkentaminen ja sen laajentaminen koskemaan uusia toiminnan osa-alueita sekä osin myös päivittyneet laskennan päästökertoimet.

Polttoaineen ja energian päästöt muodostavat 3,3 % Korkeasaaren lasketuista kokonaispäästöistä (GHG-protokollassa Scope 1 ja 2). Suurin osa, 96,7 % Korkeasaaren hiilijalanjäljestä lukeutuu epäsuoriin päästöihin kuten tuote- ja palveluhankintoihin (Scope 3). Vuoden 2023 hiilijalanjäljen laskenta valmistuu vuoden 2024 keväällä.

Vuoden 2022 laskentoihin otettiin mukaan ensimmäistä kertaa myymälätuotteiden päästöt, mikä lisäsi laskennallisia päästöjä 195 t CO₂e. Olemme kiinnittäneet valikoimissa entistä enemmän huomiota tuotteiden eettisyyteen ja ekologisuuteen tavarantoimittajia valitessamme. Esimerkiksi kaikkien valikoimassamme olevien pehmolelujen täyte on tehty kierrätysmuovista. Suosimalla kierrätysmateriaaleista tehtyjä tuotteita päästömme ovat 20 % pienemmät kuin vastaava uusiomateriaaleista tehty valikoima. Vähennämme myös pakkausjätettä yhdessä toimittajiemme kanssa.

Ravintolatoiminnan raaka-ainehankintojen päästöt muodostivat neljänneksen Korkeasaaren hiilijalanjäljestä. Naudanlihan päästöt puolestaan kattavat lähes puolet hiilijalanjäljestä, vaikka sen osuus ruokahankinnoista on ainoastaan 3,6 %. Toteutimme keväällä 2023 ravintoloiden tuotevalikoimaa koskevan asiakaskyselyn selvittääksemme asiakkaiden suhtautumista kasvis- ja vegaaniruokaan. Kyselyyn vastasi lähes 2800 asiakasta.

Vastauksiin ja aiempiin päästöselvityksiin pohjautuen Korkeasaaren ravintolat tekivät muutoksia tarjontaan. Kasvisvaihtoehtoja ja vegaanivaihtoehtoja lisättiin ja punaista lihaa sisältävien annosten osuutta karsittiin. Buffet-valikoimasta poistettiin naudanliha kokonaan. Kasvisannokset sijoitettiin ruokalistan alkuun ja niiden hinta oli edullisempi suhteessa liharuokiin. Toiminnassa suositetaan sertifioituja tuotteita, vastuullisia toimittajia ja pyritään minimoimaan ruokahävikki.

Asiakaskohtainen hiilijalanjälki pieneni vuodesta 2021 vuoteen 2022 5 %. Mikäli ensi kertaa laskettuja myytyjen tuotteiden sekä veden päästölaskentaa ei huomioida, laskivat päästöt tunnuslukuun 2,9 kg CO₂e/kävijä. Tämä merkitsee reilun puolen kilon päästövähennystä asiakasta kohden.

Niitä päästöjä, joita ei voida vähentää, kompensoidaan. Vuoden 2022 päästöjen osalta Korkeasaari kompensoi eläinten kuljetukset, henkilökunnan työmatkat sekä kaikki eläinten reuhankintojen päästöt. Kompensoidaksemme vuoden 2022 päästöjä ostimme South Polelta 280 ilmastoyksikköä, jotka on kohdennettu Indonesian Borneolla sijaitsevan turvesuoalueen suojeluun. Hankkeen vaikuttavuus ulottuu lukuisiin YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin: ei köyhyyttä, ei nälkää, sukupuolten tasa-arvo, puhdas vesi ja sanitaatio, ihmisarvoista työtä ja talouskasvua, ilmastotekoja, vedenalainen elämä, maanpäällinen elämä.

Edistämme Hiilineutraalin Korkeasaaren tavoitetta pääosin Ekokompassi-ympäristöohjelman avulla. Ekokompassi-ympäristöohjelma, joka on ollut käytössämme vuodesta 2015 lähtien, auditoidaan seuraavan kerran vuonna 2025. Ohjelman keskeisiä tavoitteita ovat jätteen kierrätysasteen parantaminen ja energiankulutuksen pienentäminen. Ekokompassin toimenpiteillä edistämme myös vastuullisia hankintoja, kestävää liikkumista sekä ympäristövastuullisuuden liittyvää viestintää ja lähiluonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Korkeasaari on osallistunut kaupungin organisaatioiden yhteisiin OMAVA- ja ENERGA-hankeisiin, joissa tähtäimenä on energian omavaraisuus, - tehokkuus ja ekologisuus. Korkeasaari on saanut kaupungilta avustuksia, joilla on parannettu energiatehokkuutta mm. IV-laitteiden nykyaikaistamisella.

Visit Finland myönsi Korkeasaaren eläintarhalle elokuussa 2023 Sustainable Travel Finland -merkin (STF). Merkin saaminen edellyttää sitoutumista kestävän matkailun periaatteisiin, kolmannen osapuolen myöntämää kestävyden sertifikaattia sekä toiminnan vastuullisuuden jatkuvaa arviointia ja kehittämistä. STF-ohjelma on linkitetty YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin ja kattaa ympäristövastuullisuuden lisäksi taloudellisen ja sosiokulttuurisen vastuullisuuden.

Hallinto ja henkilöstö

Säätiön organisaatio

Korkeasaaren eläintarhan säätiö aloitti toimintansa 1.1.2018. Säätiön toimitusjohtaja on Sanna Hellström. Korkeasaaren säätiö on yleishyödyllinen yhteisö, eikä tavoittele taloudellista voittoa. Säätiö on osa Helsingin kaupunkikonsernia ja yksi kaupungin tytäryhteisöistä. Sen päättävänä elimenä toimii hallitus, jonka Helsingin kaupunginhallitus nimittää aina kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2022 aloittaneessa hallituksessa puheenjohtajana toimii Aino Tuominen, varapuheenjohtajana Pekka Laitinen ja muina jäseninä Elisa Tarkiainen, Niko Laitinen ja Dolf Assmann.

Korkeasaaren henkilökunta

Korkeasaaren eläintarhassa on 89 vakituista työntekijää. Meillä on edustettuna yli 30 ammattinimikettä; saarellamme työskentelee iso joukko oman alansa parhaita asiantuntijoita. Suurin työntekijäryhmä on eläintenhoitajat. Vakituisten työntekijöiden lisäksi kesätyöntekijöitä palkattiin vuonna 2023 normaali määrä eli 78. Henkilökuntamme määrä siis lähes tuplaantuu joka kesä. Lisäksi Korkeasaassa työskentelee ympärivuotisesti noin 20 freelancer-opasta, joista uusimmat liittyivät mukaan kevään 2023 opaskoulutuksesta.

Työelämäämme tutustuu normaalisti vuosittain myös iso joukko työssäoppijoita ja TET-harjoittelijoita. Vuonna 2023 meillä oli pääasiassa eläintenhoitoalan opiskelijoita. Kesäsetelinuoret työskentelivät meillä normaaliin tapaan kesäkuussa kesäleireillä. Yhteistyö Live-säätiön kanssa jatkui. Ammatillisen erityisoppilaitoksen opiskelijoita kävi kevätlukukaudella Korkeasaassa viikoittain osana työpaikalla tapahtuvan oppimisen kokonaisuutta harjoittelemassa käytännön työelämän taitoja ammattilaisten ja työpaikkaohjaajien ohjauksessa. Kissojen Yössä ja Lux Korkeasaassa apunamme oli yhteensä hieman yli 40 vapaaehtoista.

Kohti Suomen parasta työpaikkaa

Tavoitteenamme on olla Suomen paras työpaikka. Haluamme työntekijöiden viihtyvän työssään ja seuraamme viihtymistä ja työn mielekkyyttä Great Place To Work -henkilöstötutkimuksen avulla säännöllisesti kerran vuodessa. Korkeasaaren toimintakulttuurin kehityshanke saatiin päätökseen, mutta työyhteisön kehittämistyö jatkuu. Esihenkilöiden yhteisiä tapaamisia on säännöllistetty ja niitä jatketaan kuukausittain. Haluamme myös työntekijöidemme kehittyvän työssään. Tarjoamme erilaisia mahdollisuuksia kouluttautua Korkeasaassa, muualla kotimaassa tai ulkomailla. Työntekijöillä on mahdollisuus lähteä tutustumaan suojelutyöhön kentälle tai jonkin toisen yrityksen toimintaan työkierrossa. Suojelutyötä tehtiin

kentällä saimaannorppahankkeen tiimoilta. Kuluneen vuoden aikana suurin osa koulutuksista toteutui paikan päällä. Etäkoulutuksetkin ovat jääneet perinteisten koulutusten rinnalle.

Sairauspoissaolojen vähentämiseen tähtäviä toimia on jatkettu. Työntekijöitä on kannustettu liikkumisen ja kulttuuritarjonnan pariin erilaisilla henkilöstöeduilla. Työntekijät voivat valita kulttuuriedun lisäksi hierontaedun. Työajalla kerran viikossa järjestetään pilatestä ja kuntonyrkkeilyä. Lisäksi saaren kuntosali on henkilökunnan käytössä ja Mustikkamaalla lenkkeily on mahdollista työajalla kerran viikossa tunnin ajan. Työmatkaliikuntaan kannustetaan tarjoamalla HSL-kaupunkipyörät kesäksi käyttöön. Erilaisia juhlia ja merkkipäiviä sekä työyhteisön onnistumisia on juhlistettu pitkin vuotta. Perinteisillä keskiviikkokahveilla työntekijöillä on mahdollisuus tavata ja tutustua eri toimintojen työntekijöihin matalalla kynnyksellä.

Työsuojelu ja turvallisuus

Korkeasaaren henkilöstötoimikunta kokoontui vuoden aikana määräajoin. Työpaikkaselvityksiä tehtiin säännöllisesti ja turvallisuuskoulutuksia, kuten ensiapukoulutusta ja korkealla työskentelyn koulutusta järjestettiin henkilöstölle. Työturvallisuutta on kehitetty vuoden aikana määrätietoisesti ja henkilökunta on tehnyt aktiivisesti havaintoja turvallisuuden parantamiseksi. Vuoden 2023 aikana työtapaturmista johtuvien poissaolojen määrä väheni edellisvuodesta. Työterveyspalvelujen tuottajan kanssa on tehty vuoden aikana tiivistä yhteistyötä Korkeasaaren eläintarhan hyväksi.

Evakuointiharjoituksia pidettiin henkilöstölle eläintarhan alueella ja turvallisuusharjoituksia pidettiin pöytäharjoituksina. Mukana oli myös Kruunusillat-työmaan työntekijöitä ja Helsingin poliisilaitoksen henkilökuntaa. Pelastuslaitos harjoitteli vuoden aikana saarella öljyvahingon torjuntaa ja pelastuslaitokselle suunniteltujen hyökkäysreittien käyttöä. Alihankkijoille ja yhteistyökumppaneille pidettiin pitkin vuotta turvallisuuskoulutusta. Kruunusiltojen urakoitsijoiden kanssa pidettiin säännöllisiä turvallisuuskävelyitä työmaa-alueella sekä turvallisuuspalavereita.

Säätiön talous

Korkeasaaren eläintarhan säätiön tilikauden 2023 tulos oli 346.786,84 euroa alijäämäinen ja taseen loppusumma oli 31.12.2023 18.839.552,80 eur.

Varsinaisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2023 8,29 miljoonaa euroa. Tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1,33 miljoonaa euroa, mutta tuottoihin sisältyvät mm. EAZA vuosikonferenssin kokonaistuotot 729.022 euroa, 90.000 euron avustus ympäristöministeriöltä Villieläinsairaalle luonnonvaraisten eläinten hoitoon sekä Helsingin kaupungin energia-avustus 105.000 euroa kohonneisiin energiakustannuksiin. Helsingin kaupungin toiminta-avustus oli 4,66 miljoonaa euroa.

Suurin osa varsinaisen toiminnan tuotoista kertyi pääsylipputulosta, jotka kasvoivat 4,91 % edellisvuoden 5,52 miljoonasta eurosta 5,79 miljoonaan euroon. Vuonna 2023 keskimääräinen pääsylipputulo vierailijaa kohden oli 11,79 euroa. Tuotemyynnit kasvoivat 7,5 % ja ravintoloiden vuokratuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla. Varsinaisen toiminnan tulo oli 16,88 euroa per vierailija (v. 2022: 13,3 eur).

Varsinaisen toiminnan kulut olivat vuonna 13,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut olivat suurin kuluerä ja vuonna 2023 henkilöstökulut sivukuluineen olivat 5,4 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna henkilöstökulut kasvoivat 697.168 euroa. Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista on 41 %. Muut kulut kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 1,2 miljoonaa euroa. Suurimmat kustannusten nousut olivat ostoissa 24 %, vapaaehtoisissa henkilösivukuluissa 79 % sekä matkakuluissa 53 %. Muihin kuluihin sisältyi myös EAZA vuosikonferenssin kustannuksia 711.938 euroa.

Tiedot olennaisista tapahtumista tilikauden päättymisen jälkeen ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Vuonna 2024 inflaatio tulee jonkin verran nostamaan kustannuksia suurimmassa osassa kululuokista. TES-korotukset tulevat vaikuttamaan henkilöstökustannuksiin vuonna 2024 yhteensä 3,7 %. Säätiöllä on edellytykset lisätä kävijäkohtaista tuloa kattamaan kulujen nousu.

Toimintaan kohdistuvat merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Säätiö on arvioinut merkittävimpiä riskejä vuodelle 2024. Merkittävänä riskinä voidaan pitää uuden pääsisäänkäyntirakennuksen investointia. Kokonaisuudessaan uutta pääsisäänkäyntirakennusta voidaan pitää taloudellisena sekä toiminnallisena riskinä. Rakennuksen investointiarvio on 15 miljoonaa euroa ja sen suunniteltu valmistumisvuosi on 2025. Helsingin kaupunki on myöntänyt 2,3 miljoonan euron investointiavustuksen vuodelle 2024. Investointia varten tullaan myös hakemaan lainaa.

Lisäksi varautumista kansantalouden mahdolliseen laskusuhdanteeseen ja matkustajamäärien vähenemiseen on tehty. Mahdollinen laskusuhdanne ei vaikuta Korkeasaaren talouteen kriittisesti, mutta vuoden 2024 kävijämäärätavoitteet on pidetty maltillisina budjettia laatiessa.

Lähipiiritapahtumat

Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr:n lähipiirin käsite on niin laaja, että lähipiiriä ei ole mahdollista yksiselitteisesti määrittää. Palveluiden luovutus perustuu kuitenkin vahvistettuun hinnastoon, joten mahdollisilla lähipiiriläisillä ei ole toimintakertomuksessa esitetyn lisäksi muista asiakkaista poikkeavia mahdollisuuksia saada vastikkeetta käyttöönsä palveluja.

Hallituksen jäsenet saivat vuosikortin Korkeasaaren eläintarhaan.

Säätiön lähipiirille ei ole annettu lainoja tai vakuuksia. Lähipiirille maksettujen palkkioiden määrä vuonna 2023 oli 150.411,76 euroa. Summa koostuu hallituksen kokouspalkkioista sekä toimitusjohtajan palkasta, lomarahasta ja luontoiseduista. Tilintarkastusrengas Oy huolehtii säätiön tilintarkastuksesta ja vastuullinen tilintarkastaja on Matti Koskelainen (HT). Tilintarkastajan palkkio määräytyy Helsingin kaupungin tekemän kilpailutuksen perusteella ja palkkio maksetaan laskun mukaan.

Tase

	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	14 171 625,38	14 105 732,27
Koneet ja kalusto	86 333,88	44 215,07
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 948 639,77	1 322 778,10
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	16 206 599,03	15 472 725,44
Pysyvät vastaavat yhteensä	16 206 599,03	15 472 725,44
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	136 965,42	93 452,57
Ennakkomaksut	0,00	4 982,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	136 965,42	98 434,57
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	515,00	11 763,28
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	1 765 518,21	1 326 762,75
Muut saamiset	577 820,86	204 225,14
Siirtosaamiset	37 225,04	67 122,58
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 381 079,11	1 609 873,75
Saamiset yhteensä	2 381 079,11	1 609 873,75
Rahat ja pankkisaamiset	114 909,24	2 149 338,27
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 632 953,77	3 857 646,59
VASTAAVAA YHTEENSÄ	18 839 552,80	19 330 372,03

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	1 200 000,00	1 200 000,00
Muut rahastot	16 014 868,16	16 014 868,16
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	1 000 000,00	1 000 000,00
Muut rahastot	14 827 776,10	15 014 868,16
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	347 476,91	263 210,72
Tilikauden tulos	-346 786,84	84 266,19
Oma pääoma yhteensä	17 028 466,17	17 562 345,07
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	535 481,82	485 819,84
Muut velat	200 038,61	184 647,86
Siirtovelat	1 075 566,20	1 097 559,26
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	1 811 086,63	1 768 026,96
Vieras pääoma yhteensä	1 811 086,63	1 768 026,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	18 839 552,80	19 330 372,03

Tuloslaskelma

	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2022 - 31.12.2022
Varsinainen toiminta	-5 073 854,78	-4 517 272,37
Varsinaisen toiminnan tuotot	8 289 307,78	6 957 116,12
Varsinaisen toiminnan kulut	-13 363 162,56	-11 474 388,49
Henkilöstökulut	-5 427 780,22	-4 730 612,68
Poistot	-1 224 291,42	-1 194 664,40
Muut kulut	-6 711 090,92	-5 549 111,41
Tuotto-/kulujäämä	-5 073 854,78	-4 517 272,37
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	123 233,00	21 538,56
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	123 744,37	21 741,79
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut	-511,37	-203,23
Tuotto-/kulujäämä	-4 950 621,78	-4 495 733,81
Yleisavustukset	4 660 000,00	4 580 000,00
Verot	-56 165,06	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-346 786,84	84 266,19

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tiedot emoyrityksestä

Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr kuuluu tytäryhteisönä konserniin, jonka emoyhtiö on Helsingin kaupunki ja kotipaikka Helsinki.

Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr:n tilinpäätöksen jäljennökset säilytetään Helsingin kaupungin konsernissa, 00099 Helsingin kaupunki.

Avustukset

Toimintaa varten Helsingin kaupungilta saatu yleisavustus on esitetty tuloslaskelman erässä yleisavustukset.

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tasetta koskevat liitetiedot

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvostus

Pysyvät vastaavat ovat aktivoitu hankintameno. Rakennusten, koneiden ja kalusteiden suunnitelman mukaiset poistot ovat laskettu tasapoistoina.

Helsingin kaupungilta siirtyneen käyttöomaisuuden poistoajat

Rakennukset	20 vuotta
Rakennelmat	10 vuotta
Koneet ja kalusto	3 vuotta
Pitkävaikutteiset menot	
It-ohjelmistot	3 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Rakennukset	30 vuotta
Tarhat ja muut rakennelmat	15 vuotta
Sillat, laiturit, uimalat	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15-20 vuotta
Kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	5 vuotta
Liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Raskaat ajoneuvot	10 vuotta
IT-laitteet	3 vuotta
Viestintälaitteet	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta

Pysyvien vastaavien erittely

	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2023	19 107 870,42	310 339,26	1 322 778,10	20 740 987,78
Kumulatiiviset poistot 1.1.	-5 002 138,15	-266 124,19	0,00	-5 268 262,34
Lisäykset tilikaudella (+)	66 767,43	16 385,00	2 054 901,58	2 138 054,01
Rahoitusosuudet tilikaudella (-)	0,00	0,00	-205 000,00	-205 000,00
Vähennykset tilikaudella (-)	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-)	1 187 122,41	62 028,50	-1 224 039,91	25 111,00
Sumu-poistot tilikaudella (-)	-1 187 996,73	-36 294,69	0,00	-1 224 291,42
Poistamaton hankintameno 31.12.2023	14 171 625,38	86 333,88	1 948 639,77	16 206 599,03

Oman pääoman muutokset

	31.12.2023	31.12.2022
Sidottu omapääoma		
Säädepääoma 01.01	1 200 000,00	1 200 000,00
Säädepääoma 31.12	1 200 000,00	1 200 000,00
Sidottu oma pääoma yhteensä	1 200 000,00	1 200 000,00
Vapaa oma pääoma		
Rahastot 01.01	16 014 868,16	15 890 868,16
Vähennykset	187 092,06	124 000,00
Rahastot 31.12	15 827 776,10	16 014 868,16
Edellisten tilikausien voitto (-tappio) 31.12	347 476,91	263 210,72
Tilikauden voitto (-tappio)	-346 786,84	84 266,19
Vapaa oma pääoma yhteensä	15 828 466,20	16 362 345,07
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	17 028 466,20	17 562 345,07

Saamiset

	31.12.2023	31.12.2022
Myyntisaamiset	515,00	11 763,28
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	1 765 518,21	1 326 762,75
Muut saamiset	577 820,86	204 225,14
Siirtosaamiset	37 225,04	67 122,58
Muut saamiset, olennaiset erät		
Arvonlisäverosaamiset	329 968,68	190 931,38

Velat

	31.12.2023	31.12.2022
Ostovelat	535 481,82	485 819,94
Muut velat	200 038,61	184 647,86
Siirtovelat	1 075 566,20	1 097 559,26
Muut velat, olennaiset erät		
Avustukset suojeluhankkeille	119 446,53	128 939,47
Siirtovelat, olennaiset erät		
Lomapalkkavelka	683 947,46	669 947,70

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Kulujen kohdistus toiminnanaloille

Toiminnanaloille on kohdistettu toiminnanalan erilliskulut ja osuus yhteisistä kuluista aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Kulut ovat jaettu rakennuksissa neliöiden mukaan.

Yleishyödyllinen toiminta

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
TULOSLASKELMA		
Toiminnan tuotot	7 081 943,96	5 815 680,73
Myynnit ja vuokratuotot	5 835 177,95	5 563 091,34
Toiminnan muut tuotot	1 246 766,01	252 589,39
Toiminnan kulut	-12 630 608,04	-10 655 544,27
Henkilöstökulut	-5 279 747,30	-4 603 362,86
Poistot	-1 097 159,08	-1 074 405,77
Ostot tilikauden aikana	-673 136,60	-518 561,92
Muut kulut	-5 580 565,06	-4 459 213,72
Tuotto-/kulujäämä	-5 548 664,08	-4 839 863,54
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	123 233,00	21 561,99
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	123 744,37	21 741,79
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut	-511,37	-179,80
Tuotto-/kulujäämä	-5 425 431,08	-4 818 301,55
Yleisavustukset	4 660 000,00	4 580 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-765 431,08	-238 301,55

Myymälä

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
TULOSLASKELMA		
Toiminnan tuotot	641 599,94	596 788,30
Myynnit ja vuokratuotot	641 599,94	596 788,30
Toiminnan kulut	-421 974,10	-392 954,25
Henkilöstökulut	-147 151,76	-127 249,82
Poistot	-3 181,33	-2 151,61
Ostot tilikauden aikana	-255 518,55	-230 619,47
Muut kulut	-16 122,46	-32 933,35
Tuotto-/kulujäämä	219 625,84	203 834,05
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	0,00	-23,43
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut	0,00	-23,43
Tuotto-/kulujäämä	219 625,84	203 810,62
Verot	-43 925,17	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	175 700,67	203 810,62

Ulosvuokratut tilat

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
TULOSLASKELMA		
Toiminnan tuotot	565 763,88	544 647,09
Myynnit ja vuokratuotot	565 763,88	544 647,09
Toiminnan kulut	-309 699,26	-425 889,96
Poistot	-123 951,01	-118 107,02
Ostot tilikauden aikana	0,00	-87,07
Muut kulut	-185 748,25	-307 695,87
Tuotto-/kulujäämä	256 064,62	118 757,13
Verot	-12 239,89	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	243 824,73	118 757,13

Henkilöstö

Henkilöstön määrä keskimäärin	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	119	111

Vakuudet ja vastuutoumukset

Vuokravastuut

	Seuraavalla tilikaudella maksettavat	Myöhemmin maksettavat	Vastuut yhteensä
Toimitilojen vuokravastuut	73 822,38	230 444,52	304 266,90
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	130 268,80	370 197,91	500 466,71
Maa-alueiden vuokravastuut	173 102,57	176 564,62	349 667,19
Yhteensä	377 193,75	777 207,05	1 154 400,80

Kiinteistöinvestointien arvonnlisäveron palautusvastuu

Tarkistusvuosi	Tarkistusvastuun määrä
2022	1 145 482,10
2023	1 353 802,31

Vertailutiedot

Vertailtaessa tilikauden tietoja edelliseen tilikauteen tulee huomioida, että vuosina 2018–2019 taseeseen kirjatut investointien suunnittelukulut 212 123 euroa rasittavat tilikauden 2022 tulosta, sillä vuonna 2022 päätettiin, ettei näitä hankkeita toteuteta. Lisäksi säätiö maksoi takautuvasti kiinteistöveroä vuosilta 2019–2021 39 484 euroa. Mikäli näitä eriä ei oteta huomioon, tilikauden 2022 ylijäämä on 335 873 euroa.

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Paikkakunta, päiväys

Sanna Hellström
Toimitusjohtaja

Pekka Laitinen
Hallituksen varapuheenjohtaja

Niko Laitinen
Hallituksen jäsen

Aino Tuominen
Hallituksen puheenjohtaja

Dolf Assmann
Hallituksen jäsen

Kirsi Sharma
Hallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Paikkakunta, päiväys

Tilintarkastaja
HT Matti Koskelainen, Tilintarkastusrenkas Oy

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista

Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Tilinpäätös	Erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	Erikseen sidottuna

Tositelajit ja säilyttämistapa

Myyntilaskut	Sähköinen arkisto
Ostolaskut	Sähköinen arkisto tositteiden kirjaamisesta
Verkkolaskut (ostolaskut)	Sähköinen arkisto
Matka- ja kululaskut, muistiot	Sähköinen arkisto
Palkat	Sähköinen arkisto
Tiliotteet, maksutositteet	Sähköinen arkisto
ALV-laskelmat	Sähköinen arkisto
Kausiveroilmoitukset	Sähköinen arkisto

Alkuperäiset paperilla vastaanotetut ostolaskut säilytetään kirjanpitovelvollisen toimesta paperilla. Jos paperilla oleva lasku on skannattu, säilytetään lasku vain sähköisenä paperittomassa arkistossa.

Matka- ja kululaskuihin liittyvät tositteen liitteenä olevat alkuperäistositteet säilytetään kirjanpitovelvollisen toimesta paperilla. Jos paperilla oleva lasku tai sen liitteet ovat skannattu, säilytetään ne vain sähköisenä paperittomassa arkistossa.

Liitetietosisitteet

Nro	Tiedoston nimi
1	Vuokra- ja leasingvastuut
2	Yhteenvedo vuoden 2023 tarkistusvastuun määrästä

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 44 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 44 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 44 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 44 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 44 sider før denne side

KIRSI HELENA SHARMA

1dbb9952-3622-46fc-bd15-ee55ebfb4ba - 2024-02-13 16:16:31 UTC +02:00
BankID / MobileID - 2351efcd-4cc8-48d7-99ef-4e78c48c0a0b - FI

PEKKA JUHANI LAITINEN

e5ee9489-5e4c-47a5-978c-a45750684121 - 2024-02-14 10:47:22 UTC +02:00
BankID / MobileID - 53d8ff16-2210-4f3b-a9c0-e12133f078f3 - FI

AINO TUOMINEN

0bbd9ec8-7010-499a-8607-b4a27edb6090 - 2024-02-14 19:49:23 UTC +02:00
BankID / MobileID - 7c85d8e3-7afa-480e-a2c3-267e63395f90 - FI

SANNA MARIKA HELLSTRÖM

788e2f53-0642-4248-a134-2602bb20ae60 - 2024-02-15 12:46:14 UTC +02:00
BankID / MobileID - 907a1f62-b9b6-4bcf-97d3-5f5e5aa240dc - FI

NIKO VILLE TAPANI LAITINEN

5a0de5b5-873e-4821-a817-a1f83b391dea - 2024-02-15 14:22:05 UTC +02:00
BankID / MobileID - f9cbccb4-24c5-4d02-a4e8-e2b973330550 - FI

DOLF DIETRICH ASSMANN

0ae1b3a5-9617-4c60-9a45-f559a1e9e53b - 2024-02-15 14:31:10 UTC +02:00
BankID / MobileID - 76275d99-917e-47d9-b73f-23c6a85ad65f - FI

MATTI JOHANNES KOSKELAINEN

3a89b7e3-4fdc-4b64-b661-54697b521d5f - 2024-03-27 18:52:15 UTC +02:00
BankID / MobileID - 15a7ac4d-ed2f-4154-8baa-fd8a22e5a421 - FI

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr -nimisen säätiön hallitukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet **Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr** -nimisen säätiön (y-tunnus 2864471-3) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan säätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia säätiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan säätiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos säätiö aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonamme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon säätiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä säätiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei säätiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti. Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lakiin perustuvat lausunnot

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto säätiölain 4:2.2 §:n edellyttämistä seikoista. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa annetuista tiedoista sekä siitä, että säätiön toimielinten jäsenille suoritetut palkkiot ja korvaukset ovat tavanomaisia. Lausuntonamme esitämme, että säätiön tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa on annettu säätiön toiminnasta tilikaudella tiedot, jotka ovat olennaisia säätiön tarkoitusta ja toimintamuotoja koskevien sääntömääräysten noudattamisen arvioimiseksi. Palkkioita ja korvauksia, jotka säätiö on suorittanut sen toimielinten jäsenille, on pidettävä tavanomaisina.

Helsingissä 27. maaliskuuta 2024

Tilintarkastusrengas Oy

Matti Koskelainen HT

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 2 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

MATTI JOHANNES KOSKELAINEN

29b1a5b8-234b-4196-8a99-a26feb49386f - 2024-03-27 18:52:15 UTC +02:00

BankID / MobileID - 15a7ac4d-ed2f-4154-8baa-fd8a22e5a421 - FI

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende